

85. заседание

Вторникъ, 20 май 1924 година

(Отварито отъ подпредседателя д-ръ Б. Вазовъ, въ 16 ч. 10 м.)

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: (Звъни) Отварямъ заседанието. (Отъ заседанието сж отсъствували следниятъ народни представители: Ангеловъ Йорданъ, Ангеловъ Станъ, Атанасовъ Никола, Бояджиевъ Хасанъ-ефенди, Братановъ Цочо, Буровъ Атанасъ, Василевъ Славейко, Волевъ Борисъ, Ганчевъ Йорданъ, Георгиевъ Додю, Гроздановъ Йорданъ, Гургутски Рангелъ, Деликоцевъ Цанко, Домучиевъ Василь, Дончевъ Георги, Драгановъ Пънто, Дяковъ д-ръ Цвѣтанъ, Кабакчиевъ Христо, Калчевъ Панайотъ Тинчевъ, Караджковъ д-ръ Илия, Къорчевъ Димо, Лулчевъ Коста, Максимовъ д-ръ Никола, Марковъ Михо, Марковъ Никола, Марулевъ Йосифъ, Милковски Александъръ, Милковъ Миланъ, Митовъ Генко, Мончевъ Борисъ, Мочуровъ Велико, Мошановъ Стойчо, Начевъ Владимиръ, Нейчевъ Адамъ, Нешковъ Георги, Николовъ Върбанъ, п. Николовъ Маринъ, Пенчевъ Петъръ, Петровъ Койчо, Пехливановъ Костадинъ Колевъ, Поповъ Георги, Поповъ Проданъ, Поповъ Христо, Продановъ Господинъ, Реджовъ Григоръ, Славовъ Йорданъ, Славовъ Крумъ, Стефановъ Петъръ, Стойковъ Таско, Стояновъ Станчо, Табаковъ Димитъръ, Тошаловъ Недѣлчо, Тотковъ Боячо, Хаджиевъ Никола, Милковски Александъръ, Цвѣтановъ Донко, Чирпанлиевъ д-ръ Никола и Яламовъ д-ръ Георги)

Съобщавамъ, че председателството е разрешило отпущъкъ на следниятъ народни представители, а именно:

На г. Александъръ Милковски — 2 дни,

На г. Владимиръ Начевъ — 1 день;

На г. Петко Разувановъ — 1 день;

На г. Иванъ Симеоновъ — 1 день;

На г. Йорданъ Ангеловъ — 4 дни.

Следниятъ народни представители сж имали повече отъ 20 дни отпущъкъ и молятъ пакъ да имъ се разреши отпущъкъ, поради това ще трѣбва да питамъ Събранието.

Народниятъ представителъ г. Проданъ Поповъ е боленъ и е на лѣчение въ болницата „Червенъ кръстъ“. Отъ тамъ се е получило официално писмо, че г. Проданъ Поповъ е постъпилъ на лѣчение и ще се оперира, затуй има нужда отъ 15 дни отпущъкъ. Които сж съгласни да му се разреши този отпущъкъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Александъръ Пиронковъ моли да му се извинятъ отсъствията, направени на 17 и 18 май. Ония, които сж съгласни да му се извинятъ направенитъ отсъствия, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Недѣлчо Тошаловъ моли да му се разреши 5-дневенъ отпущъкъ, понеже е призванъ като свидетелъ по едно дѣло. Които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпущъкъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Йосифъ Марулевъ иска 1 день отпущъкъ по болестъ. Които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпущъкъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Парашкевъ Димитровъ, моли да му се разреши 1 день отпущъкъ. Които сж съгласни да му се разреши 1 день отпущъкъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Христо Поповъ моли да му се разреши 6 дни отпущъкъ. Които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпущъкъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Постъпило е питане до г. министра на вътрешнитъ работи и народното здраве отъ народнитъ представители г. г. Тодоръ Страшимировъ, д-ръ Никола Самаровъ и Ан-

дрея Карунковъ, което се отнася до спирането на вестникитъ „Лъчъ“ и „Звезда“. Ще се изпрати преписъ отъ това питане до г. министра на вътрешнитъ работи, за да отговори.

Постъпилъ е отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда законопроектъ за одобрение рѣшенията на Международната организация на труда, взети отъ четвъртата сесия на общата и конференция презъ 1922 г. въ гр. Женева. Този законопроектъ ще ви се раздаде.

Пристъпваме къмъ дневния редъ.

Първата точка отъ дневния редъ е: разглеждане на второ четене бюджетопроекта на държавата за 1924/1925 финансова година — Министерството на финанситъ.

Моля г. докладчика да го докладва.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете)

„Б Ю Д Ж Е Т Ъ“

за разходитъ по Министерството на финанситъ за 1924/1925 финансова година.

„Глава I“

„Централно управление“.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 1 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията направи следниятъ измѣнения въ този параграфъ: вмѣсто предвиденитъ 5.295.880 л. за заплатата на личния съставъ, предвиди 5.449.640 л., и за добавъчно възнаграждение и 50%, вмѣсто 4.774.120 л., постави 4.870.000 л. Кредитътъ по § 1 вмѣсто 10.070.000 л. става 10.319.640 л.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 1 както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете)

„Веществени разходи“.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 2 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 2, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 3 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 3, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 4 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 4, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Всичко разходътъ по глава I възлиза на 11.069.640 л. (Чете)

„Глава II.

„Държавни адвокатури“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 5 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 5, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете)

„Софийско градско финансово управление и окръжните финансови управления.“

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 6 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията увеличи кредита за заплатата на личния съставъ отъ 8.068.000 л., на 8.093.000 л., а всичко кредита по този параграфъ увеличи отъ 16.765.000 л. на 16.790.000 л.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 6, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете)

„Околийски финансови управления.“

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 7 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията намали кредита за заплатата на личния съставъ отъ 14.134.500 л. на 14.125.620 л., а всичко кредита по този параграфъ намали отъ 30.352.000 л. на 30.343.120 л.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 7, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете)

„Веществени разходи.“

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 8 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 8 както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 9 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията увеличи кредита по този параграфъ отъ 500.000 л. на 650.000 л.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 9 тъй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Разходътъ по глава II възлиза на 50.653.120 л. (Чете)

„Глава III.

„Окръжни анцизни управления.“

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 10 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията увеличи кредита за заплатата на личния съставъ отъ 4.313.000 л. на 4.513.000 л., а всичко кредита по § 10 увеличи отъ 9.442.000 л. на 9.642.000 л.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 10 тъй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете)

„Околийски анцизни управления.“

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 11 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 11 тъй, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете)

„Околийски анцизни агентства.“

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 12 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 12 както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете)

„Веществени разходи“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 13 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 13, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 14 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 14, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Разходътъ по глава III възлиза на 24.235.000 л.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 30, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 31 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 31, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 32 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 32, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 33 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 33, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг) (Чете § 34 вж. приложение № 13, Т. III).
Комисията намали кредита по този параграфъ отъ 800.000 л. на 600.000 л.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 34, тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 35 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията намали кредита по този параграфъ отъ 125.000 л. на 50.000 л.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 35 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 36 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 36, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 37 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 37, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 38 — вж. приложение № 13, Т. III)

Не се предвижда кредитъ.

(Чете § 39 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 39, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 40 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 40, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете)

„Глава VII.

„Ликвидационни учреждения“.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ това заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 41 — вж. приложение № 13, Т. III)

Вмѣсто 4.612.500 л. за заплати, съгласно направениятъ измѣнения въ личния съставъ, комисията предвидѣ 4.735.020 л.; за добавъчно възнаграждение и 50%, вмѣсто 3.940.000 л., комисията предвидѣ 4.070.000 л., а общиятъ кредитъ, вмѣсто 8.552.500 л., става 8.805.020 л.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 41 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Къмъ § 41 комисията прие да се прибави една специална забележка съ следния текстъ: (Чете)

„Забележка. Министеретъ на финанситъ може, въ интереса на службата, да измѣнява личния съставъ на ликвидационнитъ учреждения, като намалява или увеличава известни служби въ едно учреждение за сметка на друго, или, като на вакантни платни длѣжности назначава надничари съ дневно възнаграждение“.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ забележката къмъ § 41 тѣй, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете)

„Веществени разходи“.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ това заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 42 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 42, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 43 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 43, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 44 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 44, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 45 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 45, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 46 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 46, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 47 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 47, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 48 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията, прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 48, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

„Глава VIII.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 49 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 49, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 50 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 50, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 51 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 51, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 52 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 52, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): (Чете § 53 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията залича въ текста на този параграфъ думитѣ „включително и тѣзи, за които не сж стигнали разрешенитѣ кредити“ и прибави въ скобки: „вж. приложената таблица“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 53 тѣй, както се докладва, моля да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Комисията прибави единъ новъ параграфъ, именно: (Чете)

„§ 54. Разноски по погребението на бившия министър-председателъ Ив. Ев. Гешовъ — 82.000 л.“

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ новия § 54 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Семерджиевъ (д. сг): Всичко по Министерството на финанситѣ се предвиждатъ 243.754.000 л. Комисията направи следнитѣ измѣнения въ обяснителната таблица:

По § 1, гл. I, централно управление, инспекция предвидѣ 3 главни финансови инспектори, кат. I — 51, съ годишна допълнителна заплата за длъжността 4.800 л., всичко — 88.000 л.

вмѣсто 70 финансови инспектори предвидѣ 67, всичко — 1.170.000 л.;

вмѣсто 1 книговодителъ, предвидѣ 2, всичко — 22.000 л.;

вмѣсто 1 прислужникъ, предвидѣ 2 всичко — 18.840 л.

Въ „Хранилище на ценнитѣ книжки и материяли“ предвидѣ 2 бройци, кат. V, пор. № 6, всичко — 17.200 л.

Въ „Бюро за контрола по приходитѣ и за статистиката“, вмѣсто 8 контролори по хазартнитѣ игри, предвидѣ 14, всичко 252.000 л.

Въ „Общи служащи“ 1 телефонистъ-механикъ, вмѣсто въ кат. V—56 постави го въ кат. IV—117 съ годишна допълнителна заплата за длъжността 480 л., вмѣсто 360 л., всичко — 12.400 л.

По § 5, гл. II, „Заллата на личния съставъ при окръжнитѣ финансови управления“.

„2. Варненско окръжно финансово управление“, вмѣсто 6 градски финансови агенти, предвидѣ 8, всичко — 100.000 л.;

За заплата на 1 регистраторъ предвидѣ 11.280 л., вмѣсто 12.280 л.

По § 7, „Заллата на личния съставъ при околийскитѣ финансови управления“, „58. Дръновско околийско финансово управление“, вмѣсто „4 околийски финансови агенти“, предвидѣ 3, всичко — 42.000 л.

По § 10, гл. III, „Заллата на личния съставъ при окръжнитѣ акцизни управления“, къмъ „За допълнителенъ персоналъ“ на стр. 32, прибави „(За контролори и стража)“, всичко — 500.000 л.

По § 41, гл. VII, „Ликвидационни учреждения“, „I. Дирекция за С. Г. О. П.“, „I. Отдѣление за районнитѣ комитети“, 1 помощникъ началникъ, вмѣсто въ кат. II—152, се предвидѣ въ кат. I—18, съ годишна допълнителна заплата за длъжността 3.600 л., вмѣсто 2.400 л.

„2. Търговско-сметководно отдѣление“, 1 помощникъ-началникъ, вмѣсто въ кат. II-171, се предвидѣ въ кат. I—18, съ годишна допълнителна заплата за длъжността 3.600 л., вмѣсто 3.000 л.;

„1 помощникъ началникъ, вмѣсто пореденъ № 152, се предвидѣ № 171, съ годишна допълнителна заплата за длъжността 3.000 л., вмѣсто 2.400 л. и 1 счетоводителъ, вмѣсто пореденъ № 152, се предвидѣ № 171, съ годишна допълнителна заплата за длъжността 3.000, вмѣсто 2.400 л.

„2. Контролно отдѣление“ 1 началникъ на отдѣлението, вмѣсто пореденъ № 56, се предвидѣ № 55;

„4. Ликвидационни бора за разформированитѣ войскови части, управления и учреждения“, следъ „19 ликвидатори“ се предвидѣ: „6 контролоръ-счетоводители, кат. IV—209, съ годишна допълнит. заплата за длъжността 2.400 л., всичко — 95.000 л.; 5 контролори по отчетността, кат. IV—147, съ годишна допълнителна заплата за длъжността 1.500 л., всичко — 76.000 л.“

Заличи заглавието „Реквизиционни комисии“ на стр. 49 и остава „III. Главна реквизиционна комисия“.

Въ заглавието „I. Окръжни реквизиционни комисии въ София“ и пр. се заличава „Търново“, и се предвидѣ: вмѣсто 10 финансови представители, 9, всичко — 130.000 л.; вмѣсто 10 архиваръ-регистратори, 9, всичко — 106.000 л.; вмѣсто 10 писари, 9, всичко — 90.000 л.; вмѣсто 10 прислужници, 9, всичко — 88.000 л.

Вмѣсто „IV. Счетоводство за оформяване военнитѣ разходи по реквизицията и изземането“ става: „IV. Бюро за оформяване военнитѣ разходи по реквизицията и изземането“, като се заличава длъжността 1 провѣрителъ, а предъ „2 прислужници“ се предвидѣ „1 шивачъ на документи, кат. VI—1, всичко — 8.160 л.“

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Минаваме къмъ точка втора отъ дневния редъ — второ четене бюджетно-проекта за разходитѣ по Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве.

Обандатъ се: Нѣма г. министърътъ на вътрешнитѣ работи.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Понеже г. министърътъ отсъствува, минаваме къмъ точка трета отъ дневния редъ — второ четене бюджетно-проекта за разходитѣ по Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти.

Понеже и г. министърътъ на земледѣлието отсъствува, ще минемъ къмъ точка четвърта отъ дневния редъ — второ четене законо-проекта за напрана на икономични вѣщи и за насърчение жилищния строежъ.

Г. Данаиловъ (д. сг): Нѣма г. министърътъ на вътрешнитѣ работи.

Министъръ П. Тодоровъ: Г. министърътъ на вътрешнитѣ работи е по-важна работа въ комисия, но смѣтамъ, че законо-проектътъ може да се дебатира. Ние сме тукъ, ще чуемъ идентъ на г. г. народнитѣ представители.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Моля г. докладчика да докладва законопроекта.

Докладчик П. Стайновъ (д. гс): Г. г. народни представители! Комисията по Министерството на вътрешният работи се занимава съ законопроекта за направа на икономични къщи и за насърчение жилищния строеж и направи няколко измънения въ първоначалния текстъ. (Чете)

„ЗАКОНЪ

за направа на икономични къщи и за насърчение жилищния строеж“.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, моля да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Стайновъ (д. гс): (Чете)

„Глава I.

Ц е л ь“.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ заглавието на глава I, моля да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Стайновъ (д. гс): (Чете чл. 1 — вж. приложение № 50, Т. I)

Въ първоначалния текстъ бѣ казано: (Чете) „Дето е признато или ще се признае, че съществува жилищна криза“. Понеже средствата, съ които държавата разполага, за да може да дава на кооперациитъ за строежъ, сж ограничени, прие се, настоящиятъ законопроектъ да има приложение само за общинитъ, където досега е била обявена жилищна криза, а не където ще бѣде обявена заанапредъ. Това се прави съ целъ да не би нѣкъде да се обяви жилищна криза, съ единствената целъ да се издействува помощъ отъ държавата.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ чл. 1 тѣй, както се докладва, моля да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Стайновъ (д. гс): (Чете чл. 2 — вж. приложение № 50, Т. I)

Комисията прие този членъ безъ измънение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ чл. 2, тѣй както се прочете, моля да си вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Стайновъ (д. гс): (Чете чл. 3 — вж. приложение № 50, Т. I)

Комисията прие този членъ безъ измънение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ чл. 3 тѣй, както се прочете, моля да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Стайновъ (д. гс): (Чете чл. 4 — вж. приложение № 50, Т. I)

Комисията прие този членъ безъ измънение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ чл. 4 тѣй, както се прочете, моля да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Стайновъ (д. гс): (Чете)

„Глава II.

„Строителни и парични средства.“

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ заглавието на глава II, моля да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Стайновъ (д. гс): (Чете чл. 5 — вж. приложение № 50, Т. I)

Комисията направи тукъ следнитъ поправки въ първоначалния текстъ: въ буква „б“ на чл. 5 думата „по-многочислениитъ“ замѣни съ думата „по-деееспособнитъ“. За да направи това измънение, комисията се е ржководила отъ това, че може да има кооперации, които да иматъ извънредно много членове, но да не представляватъ достатъчна гаранция, че иматъ намѣрение да строятъ и може да взематъ капиталъ отъ държавата и да ги употребяватъ за други цели, а не за предназначението имъ. Затуй приехме да се предпочитатъ по-деееспособнитъ, като способността на

кооперациитъ бѣде прецѣнявана съобразно другитъ постановления на закона.

Освенъ това комисията къмъ първоначалния текстъ на буква б прибави следния пасажъ: (Чете) „Членове на тия кооперативни сдружения могатъ да бѣдатъ само установени въ селището до 1 януарий 1924 г. семейни и бездомни жители, които се ползватъ отъ облагитъ на закона за облекчение на жилищната нужда.“ Тази добавка се направи съ огледъ на това, че законопроектътъ за направа на икономични къщи не трѣбва да ползува хората, които заанапредъ ще дойдатъ напр. въ Столицата; изобщо средствата, които ще отпуща държавата, да ги отпуща за облекчение на сегашното тежко положение на наемателитъ и на бездомнитъ, а не на ония, които ще дойдатъ заанапредъ. Тия, които ще дойдатъ заанапредъ, трѣбва да знаятъ, че иматъ да се справятъ съ мажнотия и съ липса на жилищни помѣщения, и само ако намѣрятъ смѣтка, тогава да идватъ, а не да разчитатъ на фондветъ, отъ които държавата ще дава помощи за постройка на жилища. Иначе ще стане голѣмо приращдане въ голѣмитъ градове, като и тия, които сж придошли, ще разчитатъ на помощъ отъ държавата.

Освенъ това се прие, че членоветъ на тия кооперативни сдружения трѣбва да бѣдатъ установени въ селището до 1 януарий 1924 г. и да бѣдатъ семейни. Това се направи съ целъ да се улесни построяването на къщи отъ семейни хора, а не отъ несемейни, ергени. Следъ това прие се да бѣдатъ непременно бездомни. Защото, ако единъ човѣкъ, или нѣкой отъ неговото семейство има къща, безспорно, той не трѣбва да се ползува отъ ограниченитъ средства, съ които държавата разполага за постройка на евтини къщи.

Въ сжщия членъ комисията дава дефиниция на понятието бездомни като къмъ буква б прибави следната втора алинея: (Чете) „Бездомни се считатъ ония, които не притежаватъ въ населеното мѣсто жилищно помѣщение на свое име или на името на нѣкой отъ членоветъ на семейството си.“ Това е казано, за да могатъ да се възползватъ отъ закона най-главно беднитъ граждани, т. е. тия, които действително се нуждаятъ отъ жилище, а не богатитъ. Казано е още, че членоветъ на кооперациитъ, които ще се ползватъ отъ облагитъ на закона, трѣбва да сж се ползували и отъ облагитъ на закона за облекчение на жилищната нужда.

Къмъ сжщата буква б комисията прибави и една нова трета алинея съ следния текстъ: (Чете) „Кооперациитъ сж длъжни сами да определятъ кои отъ членоветъ имъ иматъ право на предимство въ строежа“.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д. гс): Г. г. народни представители! Искамъ да направя една малка бележка, по буква б, алинея втора, където се дава дефиниция кои се считатъ за бездомници. (Чете) „Бездомни се считатъ ония, които не притежаватъ въ населеното мѣсто жилищно помѣщение . . .“. Азъ предлагамъ вмѣсто „въ населеното мѣсто“ да се каже „въ царството“, защото, ако остане „въ населеното мѣсто“, нѣкой който се е заселилъ, напр., въ Варна до 1 януарий 1924 г. като чиновникъ или по друга нѣкоя причина и притежава къща било въ Пловдивъ, било въ Шуменъ, било въ София или другаде, ще бѣде покровителствуванъ отъ този законъ, ще може да вземе заемъ и да стане членъ на такова кооперативно сдружение. Затуй предлагамъ вмѣсто „въ населеното мѣсто“ да се каже „въ царството“.

Докладчик П. Стайновъ (д. гс): Това не може да се приеме по следнитъ съображения. Една голѣма частъ отъ гражданитъ въ София и по-голѣмитъ градове сж, напр., отъ Калюферъ, Сопотъ, Копривщица и другаде, които, може-би, въ града отъ дето сж да притежаватъ нѣкаква къща, която сигурно е малка, не може да се използва и нѣма кой да я купи. Ако се приеме Вашето предложение, тия, които притежаватъ такива къщи, нѣма да могатъ да се ползватъ отъ облагитъ на този законъ.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Юртовъ.

Г. Юртовъ (н. л.): Моля г. докладчика да обясни тамъ, където нѣма строителни кооперации, могатъ ли да се създадатъ такива до края на 1924 г.?

Докладчик П. Стайновъ (д. гс): То ще дойде после. Членове на кооперативни сдружения могатъ да бѣдатъ

само онѝзи, които сѣ се установили въ селището до 1 януарий 1924 г. Това е решението на комисията.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Панайотъ Деневъ.

П. Деневъ (д. ст): Г. г. народни представители! Въ чл. 5 буква б е казано: „Членове на тѣзи кооперативни сдружения могатъ да бѣдятъ само установени въ селището до 1 януарий 1924 г. семейни и бездомни жители“ и пр. Както стана ясно отъ изричното пояснение на г. докладчика, този изразъ „семейни и бездомни жители“ е вмъкнатъ въ закона, за да се подразбере, че отъ облагитѣ на този законъ могатъ да се ползуватъ само женени хора, а не и ергени. Г. г. народни представители! Това нѣщо не може да бѣде прието отъ Народното събрание. Нѣма, какъ да кажа, логика въ това, защото глава на семейство може да бѣде единъ ергентъ съ сестри, съ маловръстни братя, съ майка и пр. и пр.; може да има всички качества, необходими, за да се ползува отъ облагитѣ на този законъ, но вие ще го лишите отъ тѣзи облаги само затова, защото е ергентъ, а той може да бѣде, както казахъ, глава на семейство.

Смѣтамъ, че тази редакция не може да остане и ще трѣбва, вмѣсто „семейни“ да се употреби изразитѣ „глави на семейства“, значи да стане: (Чете) „Членове на тѣзи кооперативни сдружения могатъ да бѣдятъ само установени въ селището до 1 януарий 1924 г. глави на семейства и бездомни жители“ и пр.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. ст): Това не може да бѣде прието. Ами ако е по-малкъ братъ, който не е глава на семейството?

П. Деневъ (д. ст): Азъ казвамъ да се каже „глава на семейство“. Може да бѣде майка, може да бѣде напр. вдовица отъ войната, която живѣе въ София и която има 4—5 деца. Отъ валитѣ обяснения, които дадохте, ще излѣзе че тя не може да се ползува отъ облагитѣ на този законъ.

Прочее, конкретното предложение, г. председателю, което правя, е вмѣсто „семейни“ да се каже „глави на семейства“, безразлично дали е мъжъ или жена, дали е ергентъ или мома, стига да е глава на семейство.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Шивачевъ.

Г. Шивачевъ (д. ст): Г. г. народни представители! Въ чл. 5 пунктъ б е казано, че евтина жилищна строятъ „кооперативни строителни сдружения, като се предпочитатъ по дееспособнитѣ“. Съ тази фраза „като се предпочитатъ по дееспособнитѣ“ се дава възможностъ за вършене на голѣми произволи въ бѣдаще при разпредѣляне на кредититѣ, които ще бѣдятъ дадени на строителнитѣ кооперации. Винаги въ единъ законъ трѣбва да се избѣгва всѣкакво двусмислие и даване възможностъ за злоупотребления. Азъ мисля, че тази фраза „като се предпочитатъ по дееспособнитѣ“, ще даде възможностъ на организитѣ, чрезъ които ще бѣдятъ раздавани кредититѣ на тѣзи строителни кооперации или чрезъ които ще бѣдятъ правени други нѣкои услуги, да считатъ за по-дееспособни и да предпочитатъ тѣзи кооперации, съ които се намиратъ въ по-близки отношения. За да бѣде една кооперация дееспособна, вѣрно е, не зависи отъ броя на нейнитѣ членове, а зависи отъ редъ обективни условия.

Ето защо, за да се избегнатъ въ бѣдаще, когато ще се прилага този законъ, известни предпочитания на тази или онази кооперация по усмотрение на организитѣ, които ще раздаватъ тѣзи или онѝзи привилегии на кооперациитѣ, необходимо е тази фраза отъ буква б да бѣде изхвърлена, заради това защото отъ една страна ние виждаме, че въ София нѣмаме строителни кооперации, които да сѣ показали извънредно голѣма дейностъ, а отъ друга страна виждаме, че всѣки денъ се образуватъ нови кооперации, какъвто е случаятъ напр. съ кооперацията, която се образува отъ учителитѣ, професоритѣ, сѣдицитѣ и пр. и пр. Ние не можемъ още отсега да кажемъ коя отъ тѣзи кооперации ще бѣде по-дейна и коя нѣма да бѣде такава. Както казахъ, ако оставимъ тази фраза, хората, които ще раздаватъ тѣзи кредити, ще ги раздаватъ по свое лично усмотрение и въ зависимостъ отъ отношенията, си съ тѣзи строителни кооперации. Ето защо, за да се избегнатъ тѣзи работи, Народното събрание би трѣбвало да премахне тази фраза и азъ предлагамъ въ чл. 5 буква б думитѣ „като се предпочитатъ по-дееспособнитѣ“ да се изхвърлятъ.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Александъръ Сталийски.

А. Сталийски (д. ст): Г. г. народни представители! Азъ имамъ да направя една малка бележка по алинея трета отъ буква б на чл. 5, а именно: (Чете) „Кооперациитѣ сѣ длѣжни сами да опредѣлятъ кои отъ членоветѣ имъ иматъ право на предимство въ строежа“. Вамъ е известно, че строителнитѣ кооперации сѣ свършено разнородни; тамъ визватъ като членове хора било отъ една и сѣща професия, било по имотностъ, било друго-яче събрали, и ако оставимъ всѣка отдѣлна кооперация сама да опредѣли на кои отъ своитѣ членове трѣбва да се дава предпочитание, ще се постигнатъ такива резултати, какъвто ние не очакваме. Азъ смѣтамъ, че въ закона поне началата, принципитѣ на предпочитание би трѣбвало да се дадатъ като указание, за да се постигне една относителна справедливостъ и еднаквостъ въ прилагането на закона. Единъ кооперациитѣ ще разбератъ, че трѣбва да се дава предпочитание на тѣзи, които иматъ по-многочислени семейства, други ще кажатъ: „Ние предпочитаме ония, които сѣ придобили преди войната“, трети ще кажатъ: „Ние предпочитаме ония, които иматъ достатъчно средства да построятъ напр. 50% отъ постройката“ и т. н. И въ края на крайщата ще се създаде една разнородна практика и ще се насърчатъ разправиятѣ между отдѣлнитѣ членове на кооперациитѣ и онова, което ние преследваме, а именно да могатъ бързо да се построятъ жилищата, за да се разреши жилищната криза, нѣма да се постигне.

Затова азъ предлагамъ къмъ тази алинея следъ думитѣ: „Иматъ право на предимство въ строежа“ да се каже: „по заселване и по многочисленостъ на семействата“. Поне тѣзи два елемента да ги има въ закона, за да знаемъ, че кооперациитѣ сами, но по тѣхъ предимно, ще опредѣлятъ кои членове иматъ право на предимство въ строежа. Съ това ще се постигне поне до известна степенъ оная, което следва законитѣ въ основата си, а именно да бѣдатъ предпочитани на първо мѣсто ония, които сѣ дошли досега, а не онѝзи, които сѣ дошли непосредствено или скоро преди 1 януарий 1924 г., и на второ мѣсто ония, които иматъ по-многочислени семейства, предъ онѝзи, които иматъ да се грижатъ за по-малко членове въ семейството си.

Смѣтамъ, че съ това ще се отговори не само на целта на закона, но ще се избегне разправията между отдѣлнитѣ членове и кооперациитѣ, които спорове никои не може успѣшно да разреши. Ще се обжалватъ протоколи на общи събрания предъ окръжнитѣ сѣдилища, ще се разтака често производството, образувано по тия жалби, безъ да може да се пристъпи къмъ строежа и вмѣсто какъци ще изградимъ процеси.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Какво предлагате прочее.

А. Сталийски (д. ст): Предлагамъ да се прибавятъ нови думи къмъ петата алинея на чл. 5. Тя да стане така: „Кооперациитѣ сѣ длѣжни сами да опредѣлятъ кои отъ членоветѣ имъ иматъ право на предимство въ строежа, по време заселване, по многочисленостъ на семействата и пр.“ Да се дадатъ изрично мотивитѣ на предимство.

Г. Данаиловъ (д. ст): Добре ще бѣде г. докладчика да обясни кому се дава предпочитание. Защото по моему разбиране, щомъ кооперацията строи, всѣчки членове ще бѣдатъ заинтересовани и едновременно ще строятъ или блокове или отдѣлни котажии.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. ст): Кооперацията въ своя уставъ е предвидѣла начина по който ще става строенето на жилищитѣ. Съобразно своитѣ членове, ще установява кои членове по-рано ще строятъ и кои по-късно. Оставена е свобода на кооперацията сама за себе си да опредѣли кой кога ще строи; затова, именно казваме: (Чете) „Кооперациитѣ сѣ длѣжни сами да опредѣлятъ кои отъ членоветѣ имъ иматъ право на предимство въ строежа“. Това е едно частно сдружение, което може свободно да опредѣли кой ще строи по-рано и кой ще строи по-късно. Това, е въ правата на самата кооперация. И мене ми се струва, че нѣма да спечели закона нищо, ако се намѣсимъ и да почнемъ ние да опредѣляме кой ще строи по-рано и кой ще строи по-късно. Онѝзи хора, които сѣ събрали и турили капиталитѣ си заедно, ще могатъ по-лесно да се споразумеятъ кой да строи по-рано и кой по-късно, отколкото ако ние речемъ да опредѣляме.

Тъй че съ това предложение на г. Стайлиски не съм съгласен и поддържам предложението на комисията, което е, че кооперацията сж дължи сами да определят кои от членовете им имат право на предимство въ строежа. Кои от членовете им ще строят първата година и кои въ втората — това ще определят кооперацията; тя ще реши съобразно хората, които влизат въ нея.

По отношение предложението на г. Панайотъ Деневъ ще кажа, че въ комисията се повдигна въпроса за семейнитѣ. Азъ ще дамъ точно обяснение какво се разбира подъ семейни. Като казваме, че се изключватъ ергенитѣ, ние разбираме хора, които нѣматъ нищо на гърба си: нито сестра, нито братъ, нито майка, хора, които сж свършено сами — пълни ергени. За тѣхъ именно не искаме да вземаме грижата, но за всички други, които иматъ семейства въ смисълъ жена или деца, или сестра, или братъ, или майка, за тѣхъ ние вземаме грижата. Така е и по закона за жилищната нужда.

Н. Николовъ (д. ст): Да туримъ глава на бездомно семейство.

П. Деневъ (д. ст): Може да бъде жена глава на семейство.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. ст): Може да бъде и жена, разбира се. Може по-малкия отъ братята да строи; той не е глава на семейството, но ще има право да строи, защото издържа майка си, или нѣкой отъ непълновръстнитѣ си братя и сестри.

П. Деневъ (д. ст): Всѣко семейство има глава. Главата на семейството има право да се ползува отъ закона.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. ст): Ами който не е глава на семейство?

Н. Николовъ (д. ст): Щомъ сж двама, единиятъ е глава на семейството.

П. Деневъ (д. ст): Глава на семейството може да бъде и майката.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. ст): Затова туряме думата семейни, която е по-обща дума. Азъ мисля, че думата „семейни“ е по-хубава отколкото „глава“.

Н. Падаревъ (д. ст): При тия обяснения, редакцията на комисията е по-правилна.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. Докладчикъ! По предложението на г. Шивачева какво ще кажете?

Докладчикъ П. Стайновъ (д. ст): Г. Шивачевъ се боеше отъ понятието „по-дееспособнитѣ“, защото щѣло да има предпочитане на нѣкои. Както ще видите по-нататкъ въ законопроекта, общината е, която ще раздава заемитѣ; общината ще ги раздава, като се ръководи отъ това, кои кооперации действително иматъ намѣрение да строятъ. Въ първоначалната редакция бѣше казано „по-многочислени“, а ние избрахме думата „по-дееспособнитѣ“, защото смѣтаме, че тя е по-опредѣлително понятие отъ думата „многочислени“ въ смисълъ, че кооперация, която има капиталъ е по-годна за строежъ. Може една кооперация да има много хиляди членове и като нѣма капиталъ, да не е годна за строежъ. Ето защо смѣтаме, че думата „по-дееспособнитѣ“ представлява едно уяснение къмъ целия текстъ и ако тя се махне отъ туй законътъ само ще изгуби.

Г. Шивачевъ (д. ст): Ако остане, субективно ще се преценява.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. ст): Ако премахнемъ тази дума нѣмаме другъ начинъ за преценка. Затова азъ смѣтамъ, че членътъ трѣбва да остане въ тая редакция, която е приета отъ комисията. Поправката, която предлага г. Панайотъ Деневъ се обема отъ думата „семейни“, т. е., че и тѣзи, които не сж женени, но иматъ на гърба си семейство, и тѣ се считатъ за семейни. Моля г. Деневъ да оттегли предложението си и да се съгласи съ това, което предлага комисията.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представител г. Христо Силановъ.

Х. Силановъ (з): Моля г. докладчика само за едно обяснение по сжщия членъ. Буква б отъ този членъ предоставя пълна инициатива на кооперацията да строятъ. По-нагоре се казва, че на група отъ двама-трима или повече, се позволява да строятъ къщи. За менъ не е ясно какъ ще се постигне главната целъ — евтинъ строежъ — ако не се поставятъ редъ условия за евтинъ строежъ, напр.: ангажиране на хора специалисти, архитекти или инженери отъ странство, които сж строили такива къщи и иматъ нужната опитностъ; доставяне на материалъ въ по-голямо количество отъ странство; създаване на едри дѣлоръководителни керемидарници и пр. Не би ли било по-добре ако това се предостави на съюза на кооперативнитѣ строителни дружества, като се даде нужното време да се запишатъ въ него отдѣлнитѣ кооперации.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. ст): Г. Силановъ! Този въпросъ ще се разисква въ следующитѣ членове, които разглеждатъ въпроса какъ строятъ кооперацията. Ако обичате повдигнете тогава наново въпроса и ще го разискваме.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представител г. Сава Юрдановъ.

С. Юрдановъ (д. ст): За по-голяма ясностъ азъ предлагамъ следъ думата „семейни“, да се прибавятъ думитѣ „които издържатъ майка, братя и сестри“.

По другитѣ пунктове ще кажа, тѣ да си останатъ тѣй, както сж въ законопроекта.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. ст): Въ сжщностъ между насъ нѣма разногласие: ние всички подразбираме, че законопроектътъ иска да насърчи, тѣй да се каже, семейнитѣ строители, тѣзи, които сж женени и които иматъ на гърба си семейства. Въпросътъ е за редакцията. Ако смѣтате, че тя не е достатъчно ясна, както е казано „семейни и бездомни жители“...

Г. Юртовъ (н. л): Изхвърлете думата „семейни“, а кажете „глави на семейства“, защото има мнозина, които сж глави на семейства и които, по една или друга причина — напр., поради това, че иматъ на главата си 5-6 сестри — не могатъ да се ожениатъ.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. ст): Ако намирате, че обяснението, което давамъ на думата „семейни“ не е достатъчно, нѣмамъ нищо противъ да се даде друга редакция.

П. Деневъ (д. ст): Г. Стайновъ! Дори ако въпросътъ бѣше за една по-правилна редакция, пакъ не трѣбваше да се противопоставяте на моето предложение, да се каже „глави на бездомни семейства“.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. ст): Съгласенъ съмъ въ точка б вмѣсто думитѣ „семейни и бездомни жители“, да се каже „глави на бездомни семейства“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представител г. Георги Данаиловъ.

Г. Данаиловъ (д. ст): Азъ мисля, че, ако г. докладчикътъ бѣше внимателенъ да ме чуе, въпросътъ ще се разреши много лесно. Не е въпросътъ тукъ за семейства, което значи непремѣнно връзка между мъжъ и жена, а въпросътъ е за едно организирано домакинство. Споредъ закона за Дирекцията на статистиката, когато става преброяване, употребява се най-правилниятъ терминъ — домакинство. Ще кажете значи „бездомни домакинства“. Тѣ могатъ да се състоятъ отъ хора съ семейни връзки — мъжъ и жена съ деца, или отъ други членове, съ крѣвно родство — майка, братя или сестри.

Н. Николовъ (д. ст): И единъ членъ пакъ е домакинство.

Г. Данаиловъ (д. ст): Споредъ закона за Дирекцията на статистиката и единъ членъ съставлява домакинство и се казва едночленно домакинство. Домакинството е на стопанска база — хранятъ се на една трапеза и пр. Това е въ основата на опредѣленето. Та, ако искате да имате едногласие въ спора си, моето мнение е, че трѣбва да приемете термина „бездомни домакинства“.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): Тогава ще се разбиратъ и едноличнитѣ домакинства.

Г. Данаиловъ (д. сг): Могатъ да бждатъ и еднолични.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): Нашата мисль е тѣхъ да ги изключимъ.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. Данаиловъ! Правите ли нѣкакво предложение?

Г. Данаиловъ (д. сг): Предлагамъ думитѣ „семеини и бездомни жители“, да се замѣнятъ съ думитѣ „бездомни домакинства“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г-да! По този членъ се направиха нѣколко поправки и прибавки.

Най-напредъ въ буква б г. Шивачевъ предлага да се изхвърлятъ думитѣ: (Чете) „като се предпочитатъ по-десеспособнитѣ“, противъ която поправка е г. докладчикътъ.

Коиито отъ васъ приематъ поправката, която предлага г. Шивачевъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Азъ мисля, че г. докладчикътъ би трѣбвало да даде едно обяснение по пунктъ б и специално по пасажъ: (Чете) „коиито се ползватъ отъ облагитѣ на закона за облекчение жилищната нужда“. Би трѣбвало да се разбира „коиито иматъ право да се ползватъ“, защото може фактически да не се ползватъ: нѣкой има роднина, живѣе случайно при него; тагъвъ има право да се ползува отъ закона.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. Докладчикъ! Вие съгласни ли сте съ предложението на г. Пждаревъ?

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): Съгласенъ съмъ.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Следъ това следва поправката отъ г. Деневъ. Г. Деневъ предлага думата „семеини“ да се изхвърли и да се замѣни съ думитѣ „глави на бездомни семейства“. Тукъ собствено има две поправки на едно и също мѣсто: едната е на г. Деневъ, която ви прочетохъ и другата — на г. Данаиловъ, който предлага да се каже „бездомни домакинства“.

Д-ръ Н. Сакаровъ (к): Коего е по-добро.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Ще положи на гласуване най-напредъ поправката на г. Деневъ, съ която е съгласенъ и г. докладчикътъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. Докладчикъ! Поправката на г. Данаиловъ е по-правилна. Може да има „бездомни домакинства“, и да не бждатъ глави на семейства.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Панайотъ Деневъ.

П. Деневъ (д. сг): Азъ бихъ желалъ да кажа две думи по тая поправка. Бездомни домакинства може да има 4—5 семейства. Ако се възприеме термина „домакинства“, тогава ще излѣзе, че може и на отдѣлния човѣкъ да дадещъ възможност да се ползува отъ закона, а можещъ и на 4—5 семейства, коиито образуватъ едно домакинство — което не рѣдкостъ — да имъ се даде възможност да могатъ да се възползуватъ само единъ пжтъ отъ закона, а това не е въ намѣренията на законопроекта. Целта е да дадещъ възможност на едно семейство, а не на домакинство, да си създаде семеенъ катъ, да си има свой стопански дворъ.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Александръ Пиронковъ.

А. Пиронковъ (д. сг): Г. г. народни представители! Благодарение на това, че не може да се намѣри подходяща дума, ставатъ толкова излишни прения по този въпросъ. Касае се, може би, за единъ процентъ 5⁰/₁₀₀, а споримъ тукъ толкова време. Каква специална нужда има да се тури непрѣменно думата „семеини“? Може човѣкътъ да бжде на 21 година, да иска да си построи домъ и следъ това да

се ожени. Защо искате да турите непрѣменно думата „семеини“? Азъ разбирамъ, ако бихте приели нѣкоя по-широка мѣрка, съ която да заставите ергенитѣ да се женятъ.

Азъ правя предложение думитѣ „семеини и“ да се изхвърлятъ; тогава ще престане всѣкъвъ споръ и ще бжде много ясно туй, което предлагатъ г. Деневъ и г. Данаиловъ. Съвсемъ напрасно се спори за една дума, която не дава никакво пояснение, а основание за маса пречки, дава поводъ за тълкувания.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): Г-да! Понеже станаха извънредно много предложенитѣ редакции и ние сме въ една мъчнотия, азъ смѣтамъ, че при тия много редакции най-хубаво ще бжде да се върнемъ на редакцията на законопроекта, която е най-ясна: (Чете) „Членове на тия кооперативни сдружения могатъ да бждатъ само установени въ селището до 1 януарий 1924 г. семеини и бездомни жители“, като подъ думата „семеини“ се разбиратъ хора, коиито иматъ семейство, или иматъ издрѣжката на цѣла фамилия на гърба си. Това е най-добрата редакция, тя обхваща всички останали.

Н. Пждаревъ (д. сг): Този законъ задоволява временни нужди.

С. Костурковъ (д. сг): Защо изключвате ергенитѣ?

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): При тая многочисленостъ на редакциитѣ, азъ моля да се приеме редакцията на законопроекта, като най-ясна, която обхваща всички останали, включително и тая на г. Денева.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г-да! направено е предложение отъ г. Пиронковъ, отъ приетането на което зависи участъта на поправкитѣ, предложени отъ г. Денева и г. Данаилова. Затова ще положи най-напредъ на гласуване предложението на г. Пиронковъ. Той предлага въ буква б думитѣ „семеини и“ да се заличатъ. Които приематъ тази поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Пристапвамъ къмъ гласуване предложението на г. Денева. Той предлага думата „семеини“ да се замѣни съ думитѣ: „глави на бездомни семейства“. Които приематъ тая поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Предложена е една поправка отъ г. Данаилова, а именно...

Г. Данаиловъ (д. сг): Щомъ ще остане текстътъ на законопроекта, оттеглямъ я.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Той я оттегля. Следъ това има предложение отъ г. Юрданова за прибавка, която гласи така: (Чете) „Следъ думата „семеини“ да се тури „коиито издрѣжатъ майка, братъ и сестра“. Които приематъ поправката на г. Юрданова, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): Азъ моля да се приеме редакцията на законопроекта.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Следъ това къмъ алинея втора на буква б е предложена една поправка отъ г. Мирски. Той предлага да се кажа така: „Бездомни се считатъ ония, коиито не притежаватъ въ царството...“ Значи вмѣсто думитѣ „населеното мѣсто“ да се прибавятъ думитѣ „въ царството“. Г. Докладчикъ! Съгласенъ ли сте?

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): Не съмъ съгласенъ. Комисията се занимава съ това предложение и не се съгласи.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. докладчикътъ не приема тая поправка.

Които приематъ поправка на г. Мирски, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема. Предложена е прибавка отъ г. Сталийски.

А. Сталийски (д. сг): Г. Председателю! Моето предложение е следното: въ третата алинея на буква б накрая,

след думата „строежа“, да се прибавят след двоеточие думитѣ: „по време на заселването и многочислеността на семействата“. Азъ зная отъ практика, че домостроителнитѣ дружества и кооперациитѣ спорятъ по въпроса, кой отъ членоветѣ имъ иматъ право да строятъ по предимство. Туй трѣбва да се опредѣли въ закона. Този критерий трѣбва да се даде на кооперациитѣ императивно, за да знаят, които могатъ отъ членоветѣ имъ да строятъ, а не да изникватъ спорове.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): Които не могатъ да строятъ — нѣма да строятъ.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. Сталийски предлага на края на третата алинея на буква б, следъ думата „строежа“, да се прибавятъ думитѣ: „по време на заселването, многочислеността на семействата и пр.“

А. Сталийски (д. сг): Безъ „и пр.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Добре, нѣма „и пр.“

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): Този въпросъ се разгледа въ комисията и комисията се изказа противъ.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. докладчикътъ не е съгласенъ съ тая поправка. Които приематъ предложението на г. Сталийски, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнѣшество, Събранието не приема.

Които приематъ чл. 5 тѣй, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): (Чете чл. 8 — вж. приложение № 50, Т. I)

Въ този членъ комисията направи следнитѣ измѣнения: Въ точка 1 вмѣсто „10% годишна лихва“ става „8% годишна лихва“, като се заличаватъ думитѣ „платима 5% отъ общинитѣ и 5% отъ държавата“.

Въ точка 2, буква а, следъ думитѣ „кооперативни строителни сдружения“, се прибавятъ думитѣ „на дългосроченъ наследственъ наемъ“; въ буква б на сжщата точка, вмѣсто „въ строителнитѣ граници на градоветѣ“, става „въ строителнитѣ граници на всички градове“; следъ „10%“ се прибавя: „Този данѣкъ се събира въ троеенъ размѣръ: 1) за пространство надъ 600 кв. м. въ единствено притежаванъ парцелъ; 2) за всѣко друго празно мѣсто, което стопанинитѣ притежава въ чертитѣ на сжщия населенъ центъръ“; въ втората алинея на сжщата точка, вмѣсто „20%“ става „15%“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пѣдаревъ.

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Г. г. народни представители! Взехъ думата за да спра вниманието ви върху постановлението на чл. 6, буква б, алинея втора, която гласи: „Празно мѣсто се смѣта и това, което е застроено съ по-малко отъ 15% отъ квадратурата му солидна постройка“. Съгласно постановлението на буква б, опредѣлятъ се специални данѣци върху празнитѣ мѣста. Тѣзи данѣци не сж само за гр. София; тѣ сж за всички градове, въ които е обявена жилищна нужда; а жилищна нужда е обявена не само въ голѣмитѣ градове, но и въ по-малкитѣ градове, може би и въ нѣкои села.

Г. г. народни представители! Вие знаете, че българинътъ безъ дворъ и то безъ широкъ дворъ не смѣта че има удобно жилище — той по-скоро ще се завре да живѣе въ една дупка. Нему е нуженъ просторенъ дворъ, защото нашитѣ домакинства така сж свикнали да живѣятъ. Изключение прави София, където се живѣе въ къщи даже безъ дворъ. Но въ градоветѣ въ провинцията вие ще видите голѣми дворове; една частъ отъ двора служи за развъждане на домашни животни, друга частъ служи за зеленчукова градина, трета за игра на децата и пр. Въ всѣки случай, домакинството счита, че не е добре поставено, ако има една къща съ малѣкъ дворъ. Къща съ 1.000 кв. м. дворъ — това е нѣщо обикновено въ провинцията. И ако вие приемете постановлението въ втората алинея на буква б отъ чл. 6, то значи, че, ако постройката нѣма 150 кв. м., при дворъ 1.000 кв. м., ще се счита, че мѣстото е празно и подлежи на облагане съгласно този членъ. А то ще рече, че ако по сегашнитѣ цени 1.000 кв. м. стру-

ватъ 100 хиляди лева, този човѣкъ ще плати въ 5 години 30 хиляди лева, затова защото има дворъ при къщата си. Оставамъ настрана изражението въ алинея втора „солидна постройка“. Какво ще разбирате подъ думитѣ „солидна постройка“? Нима постройката трѣбва да бѣде непременно направена отъ печени тухли, съ камъни, изобщо постройката да бѣде такава, която съ векове да трае? Нашитѣ домакинства на много мѣста живѣятъ въ паянтови къщици, които, може би, едва се държатъ, но сега тѣ нѣма да се решатъ да строятъ при тая скъпотия на материалитѣ и при тая парична криза. Вие не можете да считате за подлежащо на тоя специаленъ данѣкъ двора и имота на едно домакинство, което живѣе въ една слаба постройка, защото не може да използва мѣстото, което има, за да направи една солидна постройка.

Явно е, че така, както е редактиранъ чл. 6, буква б, алинея втора, ще се внесе голѣмъ смутъ въ провинциалнитѣ градове и съ това ще извършимъ едно лошо дѣло. Ние правимъ законъ, за да облекчимъ тия, които нѣма къде да живѣятъ, но не трѣбва по никакъвъ начинъ да засѣгаме тия, които иматъ свое жилище и живѣятъ въ него, може би, безъ средства.

Ето защо азъ смѣтамъ, че тази алинея е излишна — тя трѣбва да се премахне всецѣло. Знае се кое е празно мѣсто.

Н. Николовъ (д. сг): Парцелъ, на който нѣма постройка.

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Да, парцелъ, на който нѣма постройка за живѣене — то е празно мѣсто. Достатъчно е да има постройка на живѣене, а дали е подъ 15% или надъ 51% застроеното мѣсто, особено въ провинцията, това е безъ значение.

Н. Николовъ (д. сг): И въ София на единъ парцелъ може да сж построени две станчки съ кухня, и сега ще се счита за празно мѣсто.

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Иначе ние ще искаме тия домакинства да забатачатъ своето положение — да взематъ пари подъ лихва, за да строятъ. Такива домакинства не трѣбва да ги засѣгаме.

Ето защо азъ смѣтамъ, че най-много, което можемъ да направимъ, е да се счита за празно мѣсто само оня парцелъ, на който нѣма постройка за живѣене. Но тогава се явява въпросътъ: ако нѣма постройка за живѣене, а има такава за индустриална целъ, тогава парцелътъ ще се счита ли за празно мѣсто? Безспорно, той не е празно мѣсто. Може на парцела да има постройка за търговия, тогава той пакъ не е празно мѣсто. Изобщо навлѣземъ ли въ тая областъ, ние нѣма да направимъ едно полезно законодателство, и азъ моля тая алинея да бѣде премахната.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Панайотъ Деневъ.

П. Деневъ (д. сг): Г-да! Пунктъ б на точка втора предвижда единъ специаленъ данѣкъ за празнитѣ мѣста. Но начало нѣмамъ нищо противъ този данѣкъ — наопаки, той трѣбваше отдавна да бѣде въведенъ. Обаче елементарната справедливостъ изисква да признаемъ, че ако има въ населенитѣ мѣста много празни мѣста, закупени отъ богати хора, въ повечето случаи съ целъ за спекулиране съ тѣхъ, за реализиране на голѣми печалби, не сж малко и случитѣ, където срещаме празни мѣста, добити по наследство или по другъ начинъ отъ съвършено бедни граждани, които не могатъ да ги използватъ именно затова, защото нѣматъ възможностъ да направятъ каквато и да е постройка въ тѣхъ. За да не накараме такива хора принудително да продадатъ може би единственото ценно нѣщо, което иматъ . . .

Д-ръ Й. Фаденхехтъ (д. сг): Тѣ ще строятъ.

П. Деневъ (д. сг): Въпросътъ е, че тѣ и при този законъ не ще могатъ да строятъ . . . да не накараме, казвамъ, такива хора — разбирамъ съвършено беднитѣ — да си продаватъ празнитѣ мѣста, азъ предлагамъ да сложимъ единъ новъ пунктъ следъ пунктъ б: този данѣкъ да не се плаща, ако притежателитѣ сж доказано бедни жители на общината. Вие знаете, че при общината се водятъ списѣци на беднитѣ — това го има въ всички градски общини. Ако нѣкой отъ тѣзи, доказано бедни жители на общината, който се ползува въ всички други случаи съ привиле-

гигиѣ на беднитѣ граждани — получава бесплатно медицинска помощ, лѣкарства и пр. и пр. — такъвъ човѣкъ, ако има парцелъ отъ 200—300 кв. метра, недейте го облага съ този специаленъ данѣкъ, защото това ще бѣде несправедливо.

Значи, азъ предлагамъ да се сложи една забележка: този данѣкъ да не се плаща, ако притежателитѣ на тия празни мѣста сѣ доказано бедни жители на общината.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Асенъ Господиновъ

А. Господиновъ (с. д.): Въ комисията по Министерството на вътрешнитѣ работи по буква б на пунктъ 2 отъ чл. 6 много се разисква. Изобщо въпросътъ за теренитѣ се урежда въ тоя законопроектъ малко по-късно специално и косвено въ пунктъ 2 на буква б. Ясно е, че това постановление нѣма фискаленъ характеръ; тукъ не се касае държавата да взема въ видъ на данѣци суми за постигане на други цели, а се касае за туй: да се накаратъ държателитѣ на празни мѣста да бѣдатъ единъ видъ принудени, чрезъ плащане на по-тежки данѣци за тѣхъ, да ги застроятъ или да ги продадатъ на тия, които могатъ да строятъ. Въ всѣки случай, изхожда се отъ целитѣ на законопроекта. Сега за това се предвиждатъ два вида плащания. Има хора, които притежаватъ повече отъ единъ парцелъ — 2, 3, 5, 10. Тукъ откривамъ една скоба. Нашиятъ колега отъ Хасково казва, че единъ човѣкъ тамъ ималъ повече отъ 100 празни мѣста — вѣрно ли е или не това, предоставямъ на него той да го доказва.

Нѣкои отъ говорителитѣ: Къде?

А. Господиновъ (с. д.): Въ Хасково, където теренитѣ сѣ много скъпи, а между туй единъ човѣкъ държалъ повече отъ 100 парцела въ чертата на града. Затова се предвижда да плащатъ въ троенъ размѣръ предвиденитѣ проценти ония, които притежаватъ повече отъ единъ парцелъ.

Колкото се касае до този пасажъ: „Празно мѣсто се смѣта и това, което е застроено съ по-малко отъ 15% отъ квадратурата му солидна постройка“, ето съображенията за приемането му. Изтъкна се въ комисията, че въ градове като Хасково притежателитѣ на празни мѣста сѣ построяли бараки, временни, не солидни постройчици и ги даватъ подъ наемъ по 3.000 л. Ако не поставимъ този пасажъ, този, който е построялъ една временна постройка, ще избѣгне ударитѣ на този законъ, ще се освободи съ плащане на този данѣкъ. Ето защо намирамъ, че трѣбва непременно да предвидимъ туй положение. Можемъ да го омокотимъ, като вмѣсто „солидни постройчици“ кажемъ „обикновени постройчици“. Споредъ мѣстото ще се опредѣли какво се разбира обикновена постройка. Въ Хасково мѣрилото ще бѣде едно, въ София — друго. Затова предлагамъ следующата редакция на този пасажъ: „Празно мѣсто се смѣта и това, което е застроено съ по-малко отъ 15% отъ квадратурата му обикновена постройка“.

Като вземамъ поводъ отъ думитѣ на колегата Пждаревъ, смѣтамъ, че по-добре ще бѣде да се каже: за градове съ повече отъ 15 или 20.000 жители — както намѣрилите това за добре. Значи ще бѣде въ сила това постановление само въ градове, които иматъ повече отъ 15 или 20.000 жители. Предложението ми е: „Празно мѣсто се смѣта и това, което е застроено съ по-малко отъ 15% отъ квадратурата му обикновена постройка за градове съ повече отъ 15.000 жители“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Балтовъ.

Н. Балтовъ (д. сг.): Г-да! Азъ сподѣлямъ напълно съображенията, които сѣ ръководили комисията, когато е установила тѣзи две положения: първо, празнитѣ мѣста да се облагатъ съ известенъ процентъ върху тѣхната оценка и второ, когато не сѣ застроени поне съ 15% отъ тѣхната квадратура, да се считатъ за празни. Но намирамъ, че критериятъ, който е употребенъ и въ единия, и въ другия случай, е слабъ и нѣма да постигне целта. Ние трѣбва да създадемъ таква условия, штоо празнитѣ мѣста да преминатъ въ рѣшетъ на тѣзи, които могатъ най-добре да ги използватъ и застроятъ. Ние се стремимъ да дадемъ възможностъ да се построятъ жилища при тази криза, въ която живѣемъ, искаме да премахнемъ жилищната криза, а нѣма да я премахнемъ, ако не пратимъ земята у този, който може да я застрои. И за

туй азъ намирамъ, че процентитѣ, които се установяватъ като данѣкъ върху емлячната оценка, нѣма да постигнатъ тази целъ. Емлячната оценка вѣобще не трѣбва да се взема като критерий, когато ще се установява какъто да било данѣкъ. Тя е съвършено нишожна оценка на мѣстата, и стопанинътъ има интересъ да плаща този процентъ върху емлячната оценка въ продължение на години, защото стойността на мѣстото ежегодно расте много повече, отколкото той губи като данѣкъ. Азъ си спомнямъ въ този моментъ единъ конкретенъ примеръ: почти въ центъра на гр. Пловдивъ има едно празно мѣсто съ повече отъ 1.800 кв. м., което стои въ този моментъ незастроено, и сега, когато го отчуждаватъ за поща, стопанинътъ му сѣ твърде много разтревоженъ отъ туй, че ще имъ бѣде заплачено седемъ пѣти по емлячната оценка. Вие можете да си представите колко е била ниска тая оценка и какъ тѣ ще иматъ интересъ въ продължение на години да плащатъ този процентъ и да не продаватъ мѣстото, защото цената му расте неимоверно. Ето защо азъ правя предложение думитѣ „емлячната оценка“ да се замѣнятъ съ „действителната оценка на мѣстото“.

Ц. Пупешновъ (д. сг.): Кой ще оценява?

Н. Балтовъ (д. сг.): Институтътъ, който ще налага този данѣкъ.

Азъ настоявамъ, штоо да се тури този процентъ върху действителната цена.

В. Таневъ (д. сг.): Когато продаде мѣстото следъ 10 години, ще плати голѣмо мито.

Н. Балтовъ (д. сг.): По втората алинея. Азъ не мога да сподѣля съображенията на г. Пждаревъ, че едно мѣсто, което има 15% постройка, не трѣбва да се счита празно и че ние трѣбва да се съобразяваме съ навика на българина да има широки дворища.

Х. Миросни (д. сг.): Въ с. Гебедже има жилищна криза.

Н. Балтовъ (д. сг.): Когато се касае за с. Гебедже, ще видимъ. — Когато ние искаме да създадемъ не само условия да се премахне жилищната криза, но и да създадемъ възможностъ на градоветѣ да се благоустроятъ, ние трѣбва да държимъ твърде много смѣтка за това, штоо всѣко пространство вътре въ чертата на града да бѣде възможно най-рационално използвано, а не да се нареждатъ едноетажни, малки, дребни постройчици въ центъра на града, както виждаме даже въ София.

Н. Мушановъ (д. сг.): Техническитѣ лица нѣма да позволятъ.

Н. Балтовъ (д. сг.): Правилникътъ за строежа позволява, штоо въ Пловдивъ на главната улица да има двуетажни здания, което е нищо. Този правилникъ за строежа допуша, штоо единъ градъ като Пловдивъ съ 60 хиляди жители да бѣде застроенъ върху една площъ, върху какъвата ще намѣрилите въ Европа градове съ 600 хиляди жители. София, Пловдивъ и даже второстепенни и третостепенни градове като Пазарджикъ нѣма да се благоустроятъ, защото улицитѣ имъ сѣ съ десетки километра. Ще трѣбва следователно да се държи смѣтка за това, штоо всѣко парче земя да бѣде най-рационално използвано и застроено и по възможностъ да се измѣни тази психология на българина, която го разполага да има по-голѣми дворища и по-малки жилища. Не трѣбва да се допуща особено по градоветѣ безпечно да съществуватъ голѣми незастроени пространства. Ето защо азъ намирамъ, че процента 15% е малъкъ и че трѣбва да се постанови, какво празно мѣсто се смѣта и това, което е застроено съ по-малко отъ 25% отъ квадратурата му.

Две сѣ моитѣ предложения, които моля да се гласуватъ: първото е, че установениятъ въ буква б данѣкъ 2%, 4%, 6%, 8% и 10% се налага върху действителната цена на мѣстото. Второто е: въ втората алинея на тази буква вмѣсто 15% да стане 25%.

Д-ръ Н. Колушевъ (д. сг.): Тогава нѣма да остане беденъ човѣкъ собственикъ въ София.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Андрей Ляпчевъ.

А. Ляпчевъ (д. сг.): Г. г. народни представители! Отъ това, штоо чухъ отъ занимающия ни членъ излиза, че единъ

сж недоволни отъ текста му затуй, защото много стѣнявалъ притежателитѣ на празни мѣста, други обратното, че не е достатъчно стѣсненieto, за да може по-скоро да се отчуждатъ тѣзи мѣста. Мене ми се струва, че опредѣленитѣ норми въ законопроекта, които сж по срѣдата, сж предостатъчни, за да можемъ да тласнемъ строежа напредъ, токозъ повече като се има предъ видъ, че се касае, както е отбѣлзано въ буква б на точка втора отъ занимающия ни членъ, за градоветѣ, въ които има жилищна криза, а не и за селата, както е въ първия членъ на настоящия законопроектъ.

Но мене ме е страхъ отъ друго и затуй взехъ думата, за да отправа единъ въпросъ къмъ г. министра на финанситѣ, който, за жалостъ, сега излѣзе. Страхътъ ми е въ следното. Точка първа отъ чл. 6, въ която се опредѣля отъ де ще се взематъ средствата за строежитѣ, казва, какво тѣ ще се взематъ отъ Народната банка. Това, че тѣ ще се взематъ отъ Народната банка, е за мене едно пожелание. Ние знаемъ много добре, че Народната банка не може да печати въ повече банкноти отколкото е опредѣлено — въ закона за ограничение банкнотната емисия — и то не е лошо. Ние знаемъ отъ друга страна, че изгочницитѣ на Народната банка, които днесъ за днесъ има, сж такива, че тѣ не ни даватъ нѣщо въ повечко. И азъ желяла да запитамъ г. министра на финанситѣ, като поставямо тукъ това пожелание — за менъ е пожелание — че средствата ще се взематъ отъ Народната банка, взети ли сж мѣрки, щото наистина Народната банка да бѣде въ положение да даде тѣзи стотини милиони, както се казва въ края на чл. 11, че въ продължение на 5 години ще дава по 100 милиона годишно? Това е опредѣлено, но за мене не е опредѣлено този законопроектъ какъвъ замахъ има. Защото 100 милиона лева това сж една дребна работа.

Д-ръ Н. Колушевъ (д. ср.): Даже само за София.

А. Ляпчевъ (д. ср.): Това ще бждатъ стотина кооперативни къщи, нека бждатъ 500 жилища.

Д-ръ Н. Колушевъ (д. ср.): Най-много 1.000.

А. Ляпчевъ (д. ср.): Ето защо ползувамъ се отъ случая, безъ да правя нѣкакво предложение, да попитамъ: какво се мисли отъ страна на правителството досежно средствата на Народната банка, отъ които отпосле ще трѣбва да се черпятъ голѣми суми, ако искаме съ този законопроектъ да се постигнатъ резултати? И когато Народната банка ще има средства да дава, нека не се опасаватъ онѣзи господа, които мислятъ, че ще бжде много стѣсненъ притежателя на едно празно мѣсто, ако е принуденъ да понася тежоба, щомъ има постройка на квадратура помалка отъ 15% отъ празното мѣсто. И азъ ще бжда доволенъ, ако г. докладчикътъ бжде въ положение да ме успокои по този въпросъ, около който ще се върти цѣлиятъ законопроектъ.

Н. Падаревъ (д. ср.): Тогава такси ще се взематъ, а жилища нѣма да се строятъ.

А. Ляпчевъ (д. ср.): Такситѣ оставете.

Н. Падаревъ (д. ср.): Именно тѣ ще се събиратъ, а пари като нѣма, нѣма да се строятъ.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Шивачевъ.

Г. Шивачевъ (д. ср.): Г. г. народни представители! Понеже данъкътъ, който ще се събира по чл. 6 пунктъ 2, ще бжде употребенъ за строежъ въ даденъ градъ, азъ намирамъ, че по-хубаво, по-умѣстно ще бжде последното изречение на буква б: „Облагането съ тоя данъкъ трае 5 години отъ деня на влизането въ сила на тоя законъ“, да се измѣни така: „Облагането съ тоя данъкъ трае отъ деня на влизането въ сила на тоя законъ до деня на вдигането на закона за жилищната криза въ дадено мѣсто“. Защото може жилищната криза въ даденъ градъ да изчезне порано, преди изтичането на 5 години. Тогава нѣма смисълъ да се събира този данъкъ отъ празнитѣ мѣста.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Лѣкарски.

И. Лѣкарски (д. ср.): Азъ бихъ искалъ да обърна вниманието на народното представителство върху едно положение, което на пръвъ погледъ не прави впечатление, но

ако погледнемъ на действителността въ известни градове, ще видимъ, че ще се създадатъ голѣми затруднения. Въ пунктъ б е казано: „отъ особения данъкъ върху празнитѣ мѣста въ строителнитѣ граници на всички градове, дето съществува жилищна нужда“. Има градове, където съществува жилищна нужда и по регулационния планъ влизатъ въ строителната частъ на града празни мѣста, които, обаче, следъ 10—15 години нѣма да бждатъ застроени, защото не се чувствува нужда отъ постройки, и които мѣста днесъ въ действителностъ, фактически сж ниви, които се обработватъ като градини. Ако вие за тѣзи парцели, които влизатъ въ строителната частъ на града, оставите да се събиратъ по 2—4—6 до 8% данъкъ, вие ще намалите чрезмѣрно стойността на даденъ имотъ, населението ще бжде принудено да го продаде, защото по-добре е да има ниви вънъ отъ строителната черта на града, за които ще плаща поземеленъ налогъ 6 л. на декаръ, а не 2% върху емлячната оценка за първитѣ две години, 4% за следующитѣ две и т. н. Отъ това ще настане една криза и нѣма да се постигне строежътъ, защото нѣма кой да купува да строи, защото населението не се е увеличло въ такъвъ размѣръ, за да има нужда отъ много нови постройки.

Ето защо азъ предлагамъ пунктъ 2 да се допълни така: „Отъ особения данъкъ върху празнитѣ мѣста въ квартали застроени съ 50 или повече процента“. За празни мѣста въ такива квартали има смисълъ подобно постановление, защото това сж действително празни мѣста, които подлежатъ на строежъ и които се държатъ отъ стопанитѣ имъ, за да спекулирайтъ съ тѣхъ, но не и за празни мѣста въ незастроени квартали въ чертата на града, които ще бждатъ застроени следъ дълги години. Собственицитѣ на такива празни мѣста ще бждатъ само експлоатирани и ще бждатъ принудени да ги продаватъ. Тѣзи мѣста сж фактически ниви и градини.

Споредъ пунктъ 2, този данъкъ се събира въ троенъ размѣръ за пространства надъ 600 кв. м. въ единствено притежаванъ парцелъ. Съгласно регулационнитѣ планове въ известни градове, като курортнитѣ, сж предвидени парцели съ повече отъ 600 кв. м., защото предназначението на тѣзи парцели е по-друго, характерътъ на самия строежъ е по-другъ — постройкитѣ трѣбва да бждатъ по-голѣми. И само поради това, защото техническитѣ власти сж предвидѣли парцелата да бжде повече отъ 600 кв. м., изискуемиятъ се минимумъ отъ хигиенична и техническа глѣдна точка, собственикътъ ще трѣбва да плаща въ троенъ размѣръ такситѣ, предвидени въ пунктъ б. Азъ смѣтамъ, че това е едно несъответствие и не може да намѣри свои резонъ, защото собственикътъ не по своя вина има повече отъ 600 кв. м. Той не може да го памали, защото както регулационния планъ, така и правилникътъ не му позволяватъ това. Той не може да откъсне малки парцели и да ги продава на други за строежъ.

Ето защо азъ предлагамъ пунктъ 1 отъ буква б да се премахне и пунктъ 2 да се измѣни така: „за всѣки притежаванъ въ повече отъ единъ парцелъ“. Има смисълъ собственикътъ да плати въ троенъ размѣръ за парцелитѣ въ повече, понеже той ги държи, за да ги експлоатира. Който има повече парцели, нека плати въ троенъ размѣръ предвидената такса, но отъ този, който има само единъ парцелъ повече отъ 600 кв. м., да се иска да плаща данъка въ троенъ размѣръ, не намирамъ основание; напротивъ намирамъ, че е нецелесъобразно и ще бжде безцелна тежестъ за собственицитѣ на парцели по-голѣми отъ 600 кв. м.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Александъръ Сталийски.

А. Сталийски (д. ср.): Г. г. народни представители! Азъ вземамъ думата по буква б на пунктъ 2. Щѣхъ да повдигна въпроса, който повдигна г. Балговъ. Азъ съмъ на същото мнение и сега остава да го подкрѣпя съ нѣколко примера. Споредъ моето разбиране, ако членътъ остане така, както е представенъ, по-добре е да го нѣма, защото, споредъ изчисленията, въ София нѣма да съберемъ повече отъ 40.000 л. данъкъ отъ всичкитѣ незастроени мѣста. Стбирането на данъка ще струва повече. Ние имаме нужда да създадемъ постановления, съ които не да целимъ събиране на данъкъ, а разрешаване на жилищната криза. Ние искаме да накараме тѣзи хора, които ще плащатъ данъка, да се замислятъ на кого да предадатъ своитѣ празни мѣста за застрояване. Да ви дамъ единъ примѣръ веднага. Въ София — Подуене, близо до трамвайната спирка, до Трънкаровъ, оценкитѣ на мѣстата, споредъ емлячнитѣ

регистри сж 30 л. за квадратен метър — отъ 10 л. при предишната оценка. Значи за 400 кв. м. е 12.000 л.; по 2% — 240 л. Питамъ: кой нѣма да плати за такъв парцелъ 240 л.? Или вие смѣтате, че съ този данъкъ ще го задължите да застрои или да продаде мѣстото си? Въ София има общо 200 таква парцели — ще добиете едва 50—60 хиляди лева. Ако вие действително искате да накарате тѣзи хора да се замислятъ и въ този периодъ отъ 5 години да застроятъ или да предадатъ мѣстото си въ рѣцетъ на хора, които ще строятъ, турете не единъ непоносимъ данъкъ, а данъкъ, който поне да ги накара да се замислятъ. Затова предлагамъ думитъ: „емлячната оценка“ да се замѣнятъ съ „стойността“. Казва се: кой ще опредѣли тази стойност, това ще бъде сложна работа и пр. Г. г. народни представители! Въ края на настоящия законопроектъ се предвижда строителен комитетъ отъ архитекти и воци лица. Този строителен комитетъ, по който ще говоримъ по-после — какъ ще си разпредѣли той службитъ, още не зная — предполагамъ, че ще може поне да знае въ София въ коя частъ на града кошко струватъ мѣстата, приближително каква е тѣхната стойност. Ако едно мѣсто струва 300—400 хиляди лева, споредъ днешната оценка, би трѣбвало да плати 3—4—5 хиляди лева данъкъ годишно, за да можете да мислите, че сте му турили нѣкакъв данъкъ.

Азъ не смѣтамъ, че това постановление трѣбва да бъде турено въ пунктъ 2 на дебатирания членъ, защото тежко и горко на оная община, която смѣта съ тѣзи средства да строи. Но да се получи поне издържката на строителния комитетъ.

Ние въ София имаме другъ единъ подобенъ законъ за облагане на празнитъ мѣста и видѣхме резултата му — 50—70—90—180 л. данъкъ — просто смѣшно; нѣщо, съ което се излага и самото законодателство, защото гласува постановления, съ които ужъ преследва нѣкакви цели, а въ резултатъ не се добива нищо. Каза се: може да се явятъ спорови мѣста — а тѣ не сж малко — или по регулация или пъкъ мѣста, по които се спори на други основания предъ съда. Необходимо е тѣ да се изключатъ отъ плащането на данъкъ, защото въ противенъ случай ще караме да плащатъ данъкъ лица, които не знаятъ дали сж или ще бъдатъ собственици на мѣстата.

Н. Балтовъ (д. сг): Недейте, защото ще заведатъ фиктивни процеси.

А. Сталийски (д. сг): Недейте се страхува, че за нѣкакъв данъкъ отъ 3.000 л. нѣкой ще отиде да инсценира процесъ, по който ще плати само за мита и защита повече отъ 3—4 хиляди лева.

Н. Балтовъ (д. сг): Който спечели процеса, той ще плати данъка.

А. Сталийски (д. сг): Повдигамъ този въпросъ, защото е въпросъ на справедливост. И азъ бихъ предложилъ да се прибави „съ изключение на спорнитъ мѣста до влизане въ сила на настоящия законъ“. Но конкретното и по-сжествено е предложението ми да се замѣнятъ думитъ „емлячната“ съ „стойността“. Ако това не стане, тогава по-добре е да махнемъ цѣлата буква 6, защото нѣма да постигнемъ никакви резултати, а само ще се изложимъ. Не бива да стои въ закона текстъ, че съ такива средства ще строятъ общинитъ, когато въ градове като София даже нѣма да се получатъ и 50.000 л.

С. Савовъ (д. сг): Вземашъ Подуене — по я вземи цѣтъра.

А. Сталийски (д. сг): Само тамъ има празни мѣста. Кажете ми, къде другаде има празни мѣста?

Н. Балтовъ (д. сг): Едно пояснение ще искамъ отъ г. докладчика. Данъкътъ, предвиденъ въ пунктъ 2 на чл. 6, е създаденъ като средство на общинитъ да строятъ. Ще бъде добре г. докладчикъ да обясни какво смѣта комисията: дали този данъкъ отѣмнява сжествуващия сега данъкъ, въ полза на общинитъ, пакъ върху незастроенитъ мѣста по закона за градскитъ общини и който данъкъ по-стѣпва като приходъ въ общинската каса или наредъ съ сжествуващия данъкъ ще сжествува и този специаленъ данъкъ за строежъ?

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): Г. г. народни представители! По тоя чл. 6 се повдигнаха нѣколко въпроси. Азъ смѣтамъ да ви изясня становището на комисията по тѣхъ.

Опасенията, че въ нѣкои села хората имали нужда отъ по-голѣми дворове, не се оправдаватъ отъ текста на закона, както казва г. Ляпчевъ. Законътъ изрично казва, че това се отнася само за градоветъ, дето сжествува жилищна нужда. Тѣй че въ единъ градъ срдно 600 кв. м. мѣсто е достатъчно за една къща. И ако искаме да имаме благоустроенъ градъ, градъ, който да отговаря на благоустройственитъ нужди, трѣбва да приемемъ, че 600 кв. м. празно мѣсто е достатъченъ парцелъ. Не е въпросъ за села, където има жилищна нужда — този законъ за селата не се прилага. Това е ясно отъ текста на закона.

К. Бозевлиевъ (с. д): Законътъ за благоустройството допуца парцели отъ 200 кв. м.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): Относително облагането. Както знаете, въ закона за градскитъ общини се предвижда едно облагане на празнитъ мѣста върху емлячната оценка, но е факултативно, а настоящиятъ законопроектъ има за целъ да го направи задължително и то само тамъ, където има жилищна нужда, като приходитъ отиватъ въ полза на фонда за насърчение жилищния строежъ.

Дали трѣбва да се приеме облагането съ този данъкъ да става върху емлячната оценка или върху действителната стойност, съ този въпросъ комисията се занима. Тя излиза отъ становището, че буква 6 отъ пунктъ 2 на чл. 6 има за целъ, като наложи този особенъ данъкъ върху празнитъ мѣста, да накара, както казва г. Сталийски, хората, които иматъ празни мѣста да се замислятъ поне малко отъ малко да ги застроятъ. Отъ друга страна, съ това облагане ние не мислимъ да правимъ конфискация. Едно облагане върху действителната стойностъ ще достигне въ продължение на петъ години 30% отъ действителната стойностъ на мѣстото. Мислите ли вие, че стойността на мѣстото въ продължение на петъ години ще се повдигне съ 30%.

А. Сталийски (д. сг): Ако стойността спадне, по-малко ще се вземе.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): Ако отъ днесъ въ продължение на петъ години човѣкъ не е ималъ възможностъ да строи и на петата година строи, той ще трѣбва да плати 30% отъ действителната оценка на мѣстото. И кой ще прави тази оценка? Щѣлъ да я прави строителниятъ комитетъ? Къде става това? Строителниятъ комитетъ, който не знае какво става напр. въ Кнежа или въ Хасково, ще прави оценка! Това е невъзможно. Единствената оценка, по която не може да има много голѣми спорове и нѣма и да има напразни процеси предъ Административния съдъ или предъ други съдебни инстанции, това е емлячната оценка. Ако намерите, че процетътъ е малък, може да се увеличи.

Д-ръ Н. Сакаровъ (к): Щомъ данъкътъ се налага върху емлячната оценка, цѣльта не се постига.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): Все пакъ се постига: въ продължение на петъ години тоя членъ ще ни даде едно облагане отъ 30% върху емлячната оценка. Ние нѣмаме за целъ, г-да, да правимъ конфискация; имаме за целъ само малко отъ малко да обърнемъ вниманието на хората, които иматъ празни мѣста, да ги застроятъ. Ако искаме да правимъ конфискация на мѣста, ние щѣхме да приемемъ да нѣма празни мѣста, но туй нѣщо ние не правимъ. Следователно, щомъ не сме решили да забранимъ на хората да иматъ празни мѣста, не можемъ да правимъ конфискация на такива съ едно облагане отъ 30% върху реалната имъ стойност. Този въпросъ е разискванъ отъ комисията и нейното мнение е, че емлячната оценка, която сжествува, съ която можемъ да се справимъ въ веќки моментъ и която, както знаете, се промѣни преди три години съобразно съ цената на нашия левъ, е най-удобна база, върху която да става облагането.

По въпроса какво се разбира празно мѣсто. Формулата „Празно мѣсто се смѣта и това, което е застроено съ по-малко отъ 15% отъ квадратурата му солидна постройка“ е формула на инженеритъ отъ Министерството на благоустройството, които заявяватъ, че за понятието „солидна постройка“ тѣ иматъ изработена една таблица, споредъ градоветъ. Но ако вие намерите, че такова едно понятие

въ закона може да докара до опасно положение, аз съм съгласен да се приеме предложението на г. Господиновъ мѣсто „солидна постройка“ да се каже „обикновена постройка“ — обикновения типъ къща, който се практикува въ дадено мѣсто.

Колкото до средствата, които ще даде Народната банка и за които говори г. Ляпчевъ, аз мога да кажа отъ своя страна, че направихъ тази сутринъ справка въ управлението на Народната банка, където ми заявиха, че по 100 милиона лева годишно биха могли да дадатъ на общинитѣ респективно на кооперациитѣ. Тѣ декларираха, че иматъ на разположение тази сума отъ 100 милиона лева годишно. По този въпросъ ние ще се върнемъ да говоримъ, когато дойдемъ да разискваме по чл. 11. Азъ предлагамъ прочее, г-да, да си остане членътъ така, както е приетъ отъ комисията, т. е. облагането да става върху емлячната оценка, като може да се замѣни само думата „солидна“ съ думата „обикновена,“ споредъ предложението на г. Господиновъ.

Колкото до това да се увеличи процентътъ отъ 15% на 25% отъ квадратурата на празното мѣсто застроената площ, както иска г. Балтовъ, ще бъде извънредно много.

Н. Балтовъ (д. сг): Никакъ не е много.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): Ние разисквахме по това. Въ първоначалния проектъ бѣше 20%, обаче въ комисията се изтъкна, че особено въ провинцията хората иматъ нужда отъ голѣми дворове и не можемъ да ги заставимъ да строятъ голѣми къщи. По туй съображение намалихме процента отъ 20% на 15%.

Считамъ за свой дългъ да отбележа и това, че въ комисията стана въпросъ за буква а отъ п. 2 на чл. 6, която гласи: „отъ постръпленията на дадени на частни лица или кооперативни строителни сдружения на дългосроченъ наследственъ наемъ общински мѣста за постръване евтини жилища“. Въ първоначалния проектъ бѣше казано: отъ постръпленията на дадени на частни лица или кооперативни строителни сдружения общински мѣста за постръване на евтини жилища“. Както бѣше въ проекта, разбираше се, че общинскитѣ мѣста се предаватъ въ собственост, а сега е направена една малка промѣна въ смисълъ, че занаяредъ общинитѣ нѣма да иматъ право да предаватъ мѣстата въ собственост, а ще ги даватъ подъ дългосроченъ наследственъ наемъ. Това е една промѣна, която комисията извърши, понеже се повдигнаха нѣкои други въпроси. Азъ смѣтамъ за свой дългъ да ви кажа, че се отнема правото на общинитѣ да предаватъ мѣста въ собственост, а само да ги даватъ на дългосроченъ наследственъ наемъ.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представител г. Никола Мушановъ.

Н. Мушановъ (д. сг): Г. г. народни представители! По въпроса за застръване на празнитѣ мѣста има законодателство отъ 10—12 години. Още покойниятъ Такевъ въ закона за градскитѣ общини за пръвъ пътъ въведе това постановление и специално за София. Но чини ми се, че задължението на гражданството да строи имаше много по-малкъ успѣхъ въ тая насока, отколкото имаше привилегията, която се даде на гражданитѣ, строящи къщи въ гр. София. Направете една малка статистика за презъ последнитѣ дванадесетъ години и ще видите, че много по-малко мѣста се застръха по силата на тия наказателни разпоредби въ закона, отколкото се застръха въ разстояние само на три години поради привилегиятѣ, които се дадоха на притежателитѣ на новопостроенитѣ здания. Това е единъ фактъ, който никой не може да оспори. Сега съ новитѣ постановления се цели пакъ да застръмъ празнитѣ мѣста, въ София особено. Вземамъ за примѣръ София, за да ви кажа какви постановления има, които не постигатъ целта, която е поставена въ закона. Вземамъ примѣра, който изнесе тукъ г. Балтовъ. Около Народното събрание има празни мѣста, стойността на които е минимумъ 3—4 хиляди лева квадратниятъ метъръ. Мѣсто около 480 кв. м. днесъ струва 1.000.000—1.200.000 л. Вие искате да накарате притежателя на това мѣсто да го застрои. И какви средства имате за тая целъ? Празно мѣсто не считате онова, 15% отъ квадратурата на което е застроена. На 400 кв. м. 15% — това сж 60 кв. м. Застроени 60 кв. м. съ обикновена постройка, за която и г. докладчикътъ се съгласява — нѣма ограничение на етажъ — това значи въ София да се похарчатъ 50—80—100 хиляди лева, да кажемъ. Ако вие поставите данъка не

върху емлячната оценка, а върху стойността на мѣстото, всѣки ще предпочете да построи една такава къщурка, отколкото да плати данъка, който е по-голѣмъ.

А. Сталийски (д. сг): Нѣма да му позволятъ да строи такава малка къщурка, споредъ закона за благоустройството.

Н. Мушановъ (д. сг): Ние имаме специални положения въ закона за благоустройството, които уреждатъ строежа. Ако не поставимъ тукъ забележка, или ако не се вижда отъ дебатитѣ туй, утре може техническитѣ власти да кажатъ: по силата на новия специаленъ законъ за строежа, който казва, че когато 15% отъ мѣстото сж застроени, постройката е позволена, не се вижда, че тая постройка не може да деродира на общитѣ технически постановления за строежа въ София, и вие ще видите на всички отгоре София, която и безъ туй е карикатурна, да бѣде окарикатурена още повече. Споредъ закона за благоустройството, трѣбва непременно двуетажно здание или здание на известна височина да се строи на известни мѣста, но тукъ нѣма никакви ограничения, не е казано, че действително новитѣ постройки трѣбва да се съобразяватъ съ техническитѣ условия, предвидени въ съответнитѣ закони.

А. Ляпчевъ (д. сг): Това е за въ бъдеще.

Н. Мушановъ (д. сг): Толковъ по-добре, че ще си уяснимъ мисълта тукъ. Азъ казвамъ, ако не се спазватъ техническитѣ условия, тогава всѣки ще иска да построи на едно мѣсто, което има голѣма стойност, постройка на 60 или 80 кв. м. на единъ етажъ, за да се спаси отъ постановленията на закона, а по този начинъ ще се окарикатури София. Наистина, собственикътъ на мѣстото ще похарчи 100 или 120 хиляди лева за постройката, но ще си вземе наемателъ и ще получава много добъръ наемъ. По такъвъ начинъ ние нѣма да постигнемъ едно застръване на празнитѣ мѣста, а само ще окарикатуриемъ София въ архитектурно отношение. Азъ разбирамъ, че законопроектътъ цели бъдещи постройки, но отсега пататъкъ, казвамъ, като взематъ да строятъ, ще строятъ по този начинъ.

Азъ не съмъ отъ тѣзи, които вѣрватъ, че този законъ ще постигне целта си — застръването на незастроенитѣ мѣста, особено въ София. Ако искате да нагодите закона къмъ тая целъ, тогава 15%, които приематъ, сж много малко не само за София, но и за всички голѣми градове. Не съмъ слушалъ г. Пждарева, който билъ на мнение, че за селата трѣбва да се направятъ противното. Азъ разбирамъ, че въ малкитѣ градчета можешъ да имашъ 5 дюлума градина и дворъ, а да имашъ къща на 80 кв. м., но специално за София и за голѣмитѣ градове, за които се отнася този законопроектъ, трѣбва да кажете, че всичкитѣ постройки, за които става дума въ алинея втора на буква б отъ чл. 6, трѣбва да спазватъ техническитѣ изисквания, които сж предвидени въ съответнитѣ закони, ако искаме действително да постигнемъ целта — да се направятъ нови сгради, които ще облекчаватъ жилищната нужда, защото постройкитѣ ще бждатъ по-пространни, типови, споредъ изискванитѣ технически условия и планове за всѣки градъ отдѣлно и споредъ изискванията на специалнитѣ правилници, които сж създадени за строежа въ градскитѣ общини. По този начинъ само можемъ да достигнемъ резултатитѣ, които гонимъ; иначе ще окарикатуриемъ градоветѣ въ архитектурно отношение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представител г. Сава Йордановъ.

С. Йордановъ (д. сг): Г. г. народни представители! Предстои ни да разрешимъ въпроса за жилищната нужда чрезъ строежъ. Първото условие за правилното разрешение на този въпросъ сж средствата. Едно отъ тѣзи средства е данъкътъ, който ще се налага върху емлячната оценка на незастроенитѣ мѣста. Така е предвидено въ законопроекта. Ако този данъкъ се налага върху емлячната оценка, то значи да се получатъ много малки суми, безъ да се постигне целта, която се гони — да се принудятъ стопанитѣ на празни мѣста да ги застръгъ. Ето защо азъ не мога да се съгласяя да се взема този данъкъ върху емлячната оценка, защото тогава всѣки ще предпочете да си плати данъка, отколкото да строи. Предлагамъ че се вземе този данъкъ върху пазарната цена на мѣстото въ време на строенето, защото може нѣкой сега да строи,

нѣкой следъ две години. Така ще се постигне целта съ построяването на нови сгради.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Какво предлагате?

С. Йордановъ (д. ст.): Да се вземе данѣкътъ върху паразитната цена презъ време на строенето.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Т. е. това, което предлага г. Балтовъ: да бъде върху действителната цена презъ време на строенето.

Има думата народниятъ представител г. Димитъръ Тодоровъ.

Д. Тодоровъ (д. ст.): Г. г. народни представители! Азъ ви моля да обърнете особено внимание на буква а отъ точка 2-ра на този чл. 6: (Чете) „отъ постъпленията на дадени на частни лица или кооперативни строителни сдружения на дългосроченъ наследственъ наемъ общински мѣста за построяване на евтини жилища“. Отъ обясненията, които ни даде г. докладчикътъ, се разбира, че общината нѣма право да продава мѣста за построяване на жилища, а трѣбва да ги дава изключително подъ наемъ. Това законоположение, ако тъй трѣбва да се разбира, ще бъде много непопулярно върѣдъ нашия народъ. Има повѣрие у нашия народъ, че когато се строи нова сграда, вгражда се нѣкой за курбанъ, за жертва. И дѣйствително вгражда се нѣкой въ къщата, и този, който се вгражда, е именно онзи, който строи. Ако бъде единъ беденъ типовникъ, или беденъ работникъ, или беденъ еснафинъ, който трѣбва да трепери надъ всѣки кубиченъ метъръ материалъ, да бъде по-малко и надъ всѣка тухла, надъ всѣки лишенъ процентъ лихва и т. н. докато си струпа колѣбата, такъвъ човѣкъ нѣма съзнание, че е собственикъ на къщата, докато не е собственикъ и на мѣстото. И затуй азъ мисля, че напистѣ бѣдацѣи бедни строители не бива да се поставятъ предъ угрозата, че общинскиятъ съветъ си запазва правото да получава вѣчно наемъ и да увеличава този наемъ. А — което е по-страшно и което токущо чухъ отъ г. Данкаилова — въ нѣкои европейски общини дори общината си запазвала правото, нѣкога, когато намѣри за нужно, да си възстанови право на владение дори и на застроенитѣ мѣста.

И затуй, ако искате да направимъ услуга на беднитѣ строители, азъ бихъ предложилъ и бихъ помолилъ да се съгласите, да се направи следната добавка: следъ думитѣ „отъ постъпленията на дадени на частни лица или кооперативни строителни сдружения на дългосроченъ наемъ“ да се прибавятъ думитѣ „или на дългосрочно изплащане общински мѣста за построяване на евтини жилища“. Въ такъвъ случай дългосрочниятъ наемъ ще бъде едно улеснение на онѣзи, които нѣматъ пари да откупятъ земята. Но прибавката, която предлагамъ, ще бъде улеснение за онѣзи бедни строители на къщи, които откажъ се справятъ съ разходитѣ по постройката на къщата, ще иматъ възможностъ и да откупятъ мѣстото и да бѣдатъ сигурни за себе си и за своитѣ наследници.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Значи, Вие предлагате следъ думитѣ „наследственъ наемъ“ да се турятъ

Д. Тодоровъ (д. ст.): Още четири думи — „или на дългосрочно изплащане“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представител г. Панайотъ Деневъ.

П. Деневъ (д. ст.): Искамъ да обърна вниманието на г. Тодоровъ, че той попада въ една фактическа грѣшка. Той смѣта като че ли съ п. а на чл. 2 се разрешава въпросътъ за формата, по която въобще общината ще отстъпва мѣста на беднитѣ жители. Това не е така.

Д. Тодоровъ (д. ст.): Така каза г. докладчикътъ.

П. Деневъ (д. ст.): Моля Ви се. Съ този законъ и съ този неговъ текстъ съвсемъ не се разрешава този въпросъ, а се разрешава въпросътъ за доходитѣ отъ празнитѣ мѣста, които общинитѣ сж отстъпили на своитѣ жители подъ дългосроченъ наемъ, който наемъ ще поставя въ този фондъ — това е то. А въпросътъ, по кой начинъ въобще общинитѣ ще даватъ на своитѣ жители мѣста за строежъ, е свършено отдѣленъ въпросъ и той, казахъ, съ този текстъ не се разрешава.

Д. Тодоровъ (д. ст.): Азъ станахъ и взехъ думата, следъ като чухъ отъ г. докладчика, че се въвежда новъ принципъ и че посемъ сега общинитѣ нѣматъ право да продаватъ мѣста.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. ст.): Вѣрно е, че и въ комисията стана споръ по този въпросъ.

П. Деневъ (д. ст.): Така инцидентно може ли да се разрешава този въпросъ?

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представител г. д-ръ Никола Сакаровъ.

Д-ръ Н. Сакаровъ (к.): Така, както е съставенъ този членъ, особено въ най-спориата му буква б, дѣйствително, до практически резултати за целта на строежа нѣма да се дойде. Онѣзи господа, които изтъгнаха, било, че е необходимо, да се приближимъ къмъ действителната стойност на мѣстото, било да се увеличатъ процентитѣ на облагането, по принципъ сж прави. Въ сжщностъ, тукъ целта не е да се добиватъ приходи, макаръ буква б наредъ съ другитѣ букви въ точка втора на чл. 6 да е поставена въ редницата на онѣзи букви, отъ които ще се добиватъ средства за строежъ. Целта въ този случай на законодателя трѣбва да бъде, по този косвенъ начинъ, да насърчи строежа, а не фондътъ да има средства. Значи, не е въпросъ хората да платятъ данѣкъ за задържането отъ тѣхъ мѣсто, а е въпросъ да стане на туй мѣсто строежъ. Когато на туй мѣсто стане строежъ, ако не още на първата година, то въ течение на този 5-годишенъ периодъ, тогава е постигната целта. Иначе и 2, и 4, и 6, и 8, и 10% да бъде данѣкътъ, особено върху емлячната оценка, е равно на нищо. Това не представлява никаква сума отъ значение за постройки изобщо. А това, което представлява нѣщо, то е, че по този начинъ не се насърчава използването на празнитѣ мѣста за строежъ, а тѣ ще продължаватъ да бѣдатъ празни, защото стопанитѣ имъ иматъ по-добра смѣтка да чакатъ по-благоприятенъ моментъ за продажба или за строежъ далечъ отъ тѣзи петъ години.

Понеже се поменава най-много София и понеже се касае за мѣста, въ които ще бъде обявено, че има жилищна нужда и криза — а това ще бѣдатъ преимуществено голѣмитѣ градове независимо отъ курортитѣ — трѣбва да ви кажа, че поменатото отъ г. Мушановъ постановление, внесено отъ покойния Такевъ въ закона за благоустройството, дѣйствително, не доведе до нищо за София. Причината не се криеше въ процентитѣ, а, на първо мѣсто, защото и тамъ се гледаше на емлячната оценка, и, на второ мѣсто — което е по-важно — и тамъ имаше аналогични ограничения, както и тукъ съ алинея втора на буква „б“, за размѣра на застроената частъ. Тамъ бѣше опредѣленъ размѣрътъ на постройкитѣ и то не само за отдѣлното мѣсто, а за цѣлия съответенъ кварталъ. И понеже въ София не се намѣри такъвъ кварталъ, който да не е застроенъ така, както законътъ предвижда, нѣмаше облагане фактически. Следъ това се постановлението, което се създаде въ 1919 г., вече при министерствуването на самия Мушановъ, въ закона за градскитѣ общини, прие се известно облагане на празнитѣ мѣста безъ такова ограничение. Но тъй като и въ този случай облагането бѣше пакъ върху емлячната оценка — този принципъ винаги е важенъ за София и всѣкъде другаде, където общинитѣ се опитаха да използватъ това облагане — не се дойде до никакъвъ резултатъ. Защото хората, дѣйствително, намираха смѣтка въ задържането празнитѣ мѣста за още години и плащаха данѣкъ, който не бѣ голѣмъ.

За най-ценнитѣ мѣста въ голѣмитѣ градове отношението между данѣка, който ще платятъ и увеличението на стойността на имотитѣ, на тѣй нареченото незаслужено приращване на стойността, бѣше най-малко 1 къмъ 10. Смѣтката е добра. Ние проверихме туй въ София презъ нѣколко години въ общинския съветъ отъ непосредствени анкети въ районитѣ на София. Ние, които сме запознати на това облагане, се убедихме, че процентитѣ, по които това облагане става и начинътъ по който то става, т. е. оценкитѣ по емляка, правятъ данѣка безпредметенъ. Той е нищоженъ. Целта за строежитѣ не се постига.

Ето защо, когато искаме да насърчаваме строежа, безусловно е необходимо да се стѣпни на базата на действителната стойностъ, преди всичко или най-малко да се принае едно увеличение на размѣра на емлячната оценка, което да приближава до действителната стойностъ.

Били тѣ комитети, били тѣ комисии, които ще бждат натоварени да оценяват, вѣрно е, че могат да оценяват твърде фаворално за едни, зле за други; вѣрно е, че могат да играят роль партизански мотиви и други. Затова трѣбва да се намѣри горе-доле единъ критерий, една база.

Ние знаемъ, че емлячната оценка на имотитѣ, на покрититѣ стезкация, остана дълго време една и сѣща. Презъ 1919 г. при министерствуването на г. Данова...

П. Деневъ (д. ст): Емлячна оценка ние нѣмаме.

Д-ръ Н. Сакаровъ (к): Азъ ще Ви кажа.

П. Деневъ (д. ст): Тя не съществува.

Д-ръ Н. Сакаровъ (к): Заварената емлячна оценка до 1919 г. биде повишена по силата на едно измѣнение въ закона...

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Вашата мисль е ясна.

Д-ръ Н. Сакаровъ (к): Моля Ви се, да довърша; още не съмъ довършилъ. Тази емлячна оценка, по силата на едно измѣнение въ закона, направено отъ г. Дановъ, като финансовъ министъръ, можеше да се увеличава до три пѣти. Това е то — повече отъ три пѣти нѣматъ право да увеличаватъ. Макаръ, че едно окръжно на финансовия министъръ бѣ дадо нѣкаква възможностъ за това, но то бѣше за сгради, къмъ които имаше нѣкаква пристройка или пристройка, не, обаче, за тия които бѣха при старото положение. Това е едно измѣнение на емлячната оценка. Трѣбва да се признае принципътъ, а не трѣбва тъкмо въ този законъ той да се изостави. Тоя принципъ е, че цената на мѣстото, като на някой другъ обектъ, зависи изключително отъ благоустройственитѣ подобрения на града, а то ще рече — отъ общитѣ усилия на общината, на Софийската напр., или друга, или по-конкретно — отъ плащанитѣ средства отъ празникитѣ на всички по-голямъ или по-малкъ градъ. Следователно, тази незаслужена, безъ участието на собственика, височина на стойността не може да остане незасегната отъ държавата. Ние не бива да се интересуваме отъ въпроса какъ да осигуримъ, на владелия едно — две мѣста, увеличената стойност на имотитѣ му. Въ София, г. т. народни представители, финансовото управление ще ви покаже случаи на собственици не само на две — три, а на десетици мѣста купени по нѣколко стотинки метъра, а днесъ на милионна стойност. Неразумната политика на общинитѣ, които сж продавали навремето своитѣ мѣста за стотинки богати мюзина отъ нѣкогашнитѣ фактори въ общинитѣ. Днесъ тѣ чакатъ спокойно увеличението на стойността на имотитѣ имъ. Съ цената, съ стойността на мѣстата се върши една отъ най-грубитѣ спекулации.

Когато ние стоимъ на тази база, защо ще се смущаваме отъ думитѣ на г. докладчика, че той не желае конфискация? Че кой спомена тукъ нѣщо за конфискация и кое предложение въ същностъ съдържа нѣкаква конфискация? Никой и никое. Съберете ли прочее, процентитѣ 2, 4, 6, 8, 10 — ще стане 30...

Докладчикъ П. Стайновъ (д. ст): Тройно става, а тройно става 90% върху оценката.

Д-ръ Н. Сакаровъ (к): Сборътъ на тия цифри за 5 години е 30% отъ емлячната стойностъ...

Докладчикъ П. Стайновъ (д. ст): Прибавете 90, не 30.

Д-ръ Н. Сакаровъ (к): Убеденъ съмъ, че 30% е въ същностъ 3% отъ действителната стойностъ. Тѣй като само 3% отъ реалната стойностъ ще бжде събрано въ течение на 5 години, пътамъ: на какво основание следъ тази пета година държавата скръства рѣце? Ами ако собственикътъ на едно мѣсто презъ 5-тѣ години не го е застроилъ, а леко е платилъ данъцитѣ отъ 2, 4, 6, 8, 10% по емлячната оценка, то на шестата година какво става? Тоя човѣкъ остава спокоенъ, защото въ закона нѣма никаква санкция за следъ петата година. Това преди всичко. Второ. Санкция има въ съществуващия законъ за облекчение жилищната нужда. Спомнете си, че тамъ бѣше дадено право на общинитѣ следъ 31 декемврий 1922 г., продълженъ после следъ 31 декемврий 1923 г., да отчуждаватъ даже празнитѣ мѣста за свой интересъ, респективно да

ги отчуждаватъ като посредници за кооперациитѣ, които ще строятъ. И ако целта на закона е да създаде възможностъ на кооперациитѣ да строятъ, значи да се облекчи наистина отъ малко-малко жилищната нужда съ това средство — едно отъ многото — трѣбва да се отиде до край.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. ст): За това има специаленъ членъ.

Д-ръ Н. Сакаровъ (к): Другъ е неговиятъ смисълъ. Държавата се е произнесла по този въпросъ и безъ да прави конфискация, тя отчуждава. Тя плаща, тя обезщетява собственика въ размѣри, които той не е стъпувалъ, понеже той фактически отъ своята каса за празното мѣсто нищо не е прибавилъ. Той просто се ползува отъ онѣзи облаги, които общината чрезъ труда на гражданитѣ е създадала, чрезъ своята благоустройствена политика.

Затова, г. т. народни представители, азъ мисля, че позицията, която застъпиха и други господа, трѣбва да бжде възприета. На първо мѣсто процентитѣ сж малкия, тѣ трѣбва да се увеличатъ; второ, емлячната оценка е нискожна; трѣбва да се вземе предъ видъ действителната стойностъ; и трето, трѣбва да има санкции за следъ петѣтѣ години. Най-после постановлението въ закона за облекчение жилищната нужда досежно правото на общината да отчуждава празнитѣ мѣста да остане въ сила.

Г-да! Както каза и г. Балтовъ, напярмър Пловдивъ, споредъ статистиката, е градъ съ 60 хиляди души, а строежътъ му е разхвърленъ така, че обхваща теренъ за 600 хиляди души. За София ще кажа, че строежътъ ѝ е разхвърленъ на теренъ за единъ милионъ души, а тя е съ 180 хиляди жители. София днесъ е разпръсната по такъвъ начинъ, че на този районъ, ако се строеше тѣй, както се строи въ модернитѣ градове, можеше спокойно да живѣе цѣла Буда-Пеша. Сега цената, която сж добили имотитѣ въ голѣмитѣ градове, трѣбва да бжде обложена. Преди войнитѣ още, прирастналата стойностъ на имотитѣ въ държави като Прусия въ Германия се стремѣха да я облагатъ. Отдавна борбата се води; то е право и то трѣбва да стане.

Г. т. народни представители! Като подчертавамъ това, искамъ да се противопоставя на мисльта на г. Тодоровъ, който съ предложението си по алинея първа иска да ни върне назадъ отъ приетия въ законопроекта принципъ. Приетиятъ принципъ е правиланъ: мѣстата трѣбва да се даватъ само на дългосроченъ наследственъ наемъ. Политиката за продаване на мѣстата е ново издание на политиката за разграбване на мѣстата, която политиката за жалостъ, съществува отдавна въ почти всички общини на България. По някой начинъ това не трѣбва да се допуща. Азъ мисля, че алинеята, тѣй както е предвидена, е правилна. По някой начинъ не трѣбва да се приеме идеята за продажба на мѣстата, понеже добрата общинска политика предполага задържане на единъ цѣлостенъ теренъ за нуждитѣ на самата община, за постигане на голѣмитѣ нейни задачи — благоустройствени и социални.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Александъръ Пиронковъ.

А. Пиронковъ (д. ст): Г. т. народни представители! Тоя въпросъ, така инцидентно възникналъ — за облагане съ единъ голѣмъ данѣкъ празнитѣ мѣста — мене ми се чини, че не трѣбва така леко да го разрешаваме. Въпросътъ за празнитѣ мѣста е билъ много пѣти предметъ на разглеждане. Васъ ви посочиха случаи за това. Въ конкретния случай, обаче, ние трѣбва да разберемъ едно нѣщо — че се касае да се намѣрятъ известни източници за улеснение на строежа, а не да бждатъ заставани хората, които притежаватъ празни мѣста, да ги застроятъ. Това сж две различни нѣща, а ние ги смѣсваме. Чисто и просто, създава се законъ, който има за целъ построяването на икономически жилища и насърчаване строежа. Никъде въ цѣлия законопроектъ, съ изключение на оная положения, които облекчаватъ частния строежъ за единъ периодъ отъ десетъ години досежно данѣцитѣ, никъде, казвамъ, не се вижда той да се стреми да заставя частнитѣ собственици на имоти да застроятъ тия последнитѣ. А ние между другото искаме да включимъ и това въ едно постановление, което цели преди всичко да намѣри известни приходи и източници, за да се улесни строежътъ. Това сж работи съвсемъ различни и нѣма защо ние да ги мѣсимъ.

Г-да! Когато е въпросъ да се намѣрятъ тѣзи източници за построяване на евтини жилища, за построяване съвсемъ безплатно жилище на бедни граждани, нека потър-

симвъ средства по другъ път, а не по тоя; нека да прибегнемъ къмъ едно облагане на всички имоти и доходи или по другъ нѣкой начинъ, но да създадемъ една справедливостъ при облагането, а не да търсимъ източници по случайностъ. Понеже нѣкой иматъ случайно празно мѣсто, той трѣбвало да плати, за да се разреши една социална проблема при пълното съзнание, че нѣма да я разрешимъ, а чисто и просто ще се създаде една несправедливостъ, безъ да добиемъ резултата. Защо да върнемъ изъ този път? Вамъ ви се посочи, че туй, което се предлага отъ г. Балтовъ, и което се поддържа и отъ г. Сакаровъ, е единъ въпросъ много голѣмъ и много важенъ. Вие чисто и просто прибѣгвате къмъ конфискация на празнитѣ мѣста, които притежаватъ известни хора.

Н. Балтовъ (д. ст.): Да ги продадатъ.

А. Пиронковъ (д. ст.): Моля Ви се, г. Балтовъ! Виждате, че хората ще платятъ за петъ години 30% данъкъ.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. ст.): Не 30, а 90%.

А. Пиронковъ (д. ст.): А ако има второ мѣсто, той трѣбва да плати въ троенъ размѣръ — значи 90%.

Н. Балтовъ (д. ст.): Да побърза да го застрои.

А. Пиронковъ (д. ст.): Трѣбва да има една социална справедливостъ както при всички облагания, така и тукъ. Не можемъ да изнудваме българскитѣ граждани.

Х. Силянковъ (д. ст.): Той има всички области: канализация, електричество, водопроводъ и други удобства. Той уапсисалъ всички тия блага и трѣбва да строи.

А. Господиновъ (с. д.): Така е.

А. Пиронковъ (д. ст.): Нека отдѣлимъ случаитѣ на спекулата отъ болшинството обикновени случаи. Най-после, ако искате тѣзи хора да не могатъ да спекулиратъ, дайте имъ единъ срокъ, въ който да могатъ да ги отчуждатъ; дайте имъ единъ срокъ, както бѣше по-рано, въ който да ги застроятъ, но недейте ги конфискува.

А. Господиновъ (с. д.): 2% данъкъ! Конфискация!

А. Пиронковъ (д. ст.): Вие още първата година имъ туряте да плащатъ въ троенъ размѣръ — 6% отъ действителната стойностъ.

А. Господиновъ (с. д.): Ако има повече отъ едно мѣсто.

А. Пиронковъ (д. ст.): Трѣбва да има една справедливостъ. Тамъ е цѣлиятъ въпросъ.

Ето защо, г-да, азъ мисля, че въ дадения случай туй, което е предвидено въ законопроекта, е предостатъчно, толкова повече, че данъчната емлячна оценка е увеличена въ троенъ размѣръ. Друго положение по отношение облагането на имотитѣ държавата не може да възприеме. Вие имате едно облагане минимумъ 30%, разсрочено за плащане въ петъ години. Това положение даже държавата не може да го възприеме за себе си; за да разреши много по-голѣми социални проблеми. Ако искаме да направимъ това облагане, нека го приложимъ къмъ всички, а не къмъ случайни лица, които иматъ празни мѣста.

Ето защо, азъ моля да се приеме туй, което е предвидено въ законопроекта. Ако искате да се прибегне къмъ облагане по действителната стойностъ, ще се създаде едно положение на произволъ, защото нѣма кой да я опредѣли, нѣма и начинъ да се обжалва. Когато се поставяше данъчната оценка, всѣки имаше право да обжалва предъ общинския съветъ, предъ финансовия началникъ или предъ Административния съдъ, но тукъ ще ви тури нѣкой нѣкаква цена и вие не ще имате право да обжалвате. Щомъ искате да прибегнете къмъ това начало, дайте възможностъ на гражданитѣ да се защитятъ въ случай на произволъ. Азъ не казвамъ, че навсѣмде това опредѣляне на стойността ще бѣде произволно, но че има общински съвети или известни лица, натоварени съ тази работа, които ще направятъ произволи, а пострадалиятъ вѣмъ право никѣде да обжалва.

А. Сталийски (д. ст.): Има къде, г. Пиронковъ. Ами строителния комитетъ, предвиденъ въ закона? Следъ това министра и като неговъ актъ — въ Административния съдъ

А. Пиронковъ (д. ст.): Г-да! Нека приемемъ базата на емлячната оценка, която вече е увеличена три пѣти; увеличете я още два пѣти, потърсете база, но не вървете по пътя на произвола и на настроението, защото това е едно произволно облагане на едно имущество, на мѣсто, което случайно е отснано празно. Инакъ отсѣждатъ всѣка социална справедливостъ, отсѣждатъ каквото и да е положение, съ което можете да го оправдаете.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Давамъ думата на г. докладчика, следъ което ще пристѣпимъ къмъ гласуване.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. ст.): Г-да! Въпросътъ е много ясенъ. Той биде разискванъ основно отъ комисията. Сжитѣ тѣзи възражения, които се направиха отъ г. Балтовъ и г. Сакаровъ, се направиха и тамъ, и комисията сметна, че единствената база, върху която могатъ да се правятъ облаганята, е емлячната оценка, а не нѣкакви произволни оценки, защото нѣма и кой да ги прави. У насъ облагането става по емлячната оценка. Иначе ще възвемъ въ единъ процесъ, отъ които мажно ще излѣземъ.

Н. Бозвелиевъ (с. д.): Нормата?

Докладчикъ П. Стайновъ (д. ст.): Нормата е емлячната оценка.

Г. Пиронковъ много добре обясни, че туй облагане отива до 90% при емлячната оценка за мѣста, по-голѣми отъ 600 кв. м. и за втори, трети и т. н. притежавани мѣста. Това не е малко, г-да. Другъ е въпросътъ, ако искаме да правимъ конфискация. Г. Сакаровъ говори за отчуждаване. Отчуждаване е едно, а облагане по емлячната стойностъ е друго. 90% отъ данъчната оценка — то е вече конфискация.

Азъ мися, че ние трѣбва да бждемъ ясно; или искаме да упражнимъ единъ тормозъ върху собственицитѣ на мѣстата, чисто и просто да обхрѣмъ вниманието на тѣзи хора, че тѣ сж длъжни да строятъ, да ги настроятъ, да ги подтикнемъ къмъ строежъ и да възприемемъ мнението на комисията, което бѣше основно изучено, или искаме да направимъ една конфискация и тогава да възприемемъ облагането по действителната стойностъ. Азъ не мога да се съглася сж господата, които искатъ облагането да стане по действителната стойностъ и предлагамъ то да стане по емлячната оценка.

Пита се: защо сж 5-тѣ години? Защото цѣлиятъ законопроектъ е построенъ върху предположението, че въ 5 години той ще постигне своята целъ; па и всички работи сж предвидени за 5 години. Ако следъ 5 години законопроектътъ не постигне своята целъ, ако не се построятъ достатъчно жилища и не се облекчи жилищната нужда, ние ще бждемъ принудени да прибегнемъ къмъ други мѣрми. За сега въ закона всичко е построено за 5 години, и тѣзи облагания сж предвидени за 5 години.

Азъ съмъ съгласенъ да се приеме предложението на г. Господиновъ въ смисълъ думитѣ: „Солидни постройки“ да се замѣнятъ съ думитѣ „обикновени постройки“ и членътъ да се приеме тѣй, както е редактиранъ въ комисията следъ дълги разисквания. Тази е единствената редакция, която може да отговори на действителнитѣ нужди не само въ София, но и въ по-голѣмитѣ градове въ провинцията.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г-да! Ще пристѣпимъ къмъ гласуване.

П. Деневъ (д. ст.): Какво се разбира подъ думитѣ „емлячна оценка“? Този законопроектъ ще бѣде единъ законъ отъ 1924 г. Позволете да ви кажа, че днесъ въ България нѣма емлячна оценка. Законътъ разбира оценката по данъка върху сградитѣ. Не бива да допуснемъ изрази и терминология, които по законъ не съществуваатъ. Да се каже: „Данъчната оценка“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Андрей Ляпчевъ.

А. Ляпчевъ (д. ст.): Понеже г. Деневъ иска обяснение, позволявамъ си да го дамъ. Емлякъ е данъкъ върху стойността на недвижимъ имотъ. Това е. Този емлякъ, ако ли е непокрытъ имотъ казва се поземеленъ данъкъ; ако ли е за имотъ макаръ и непокрытъ, но който влиза въ чертата на града — ако се не лѣжа носи терминна арса, значи, терминъ за постройка — върви подъ терминъ данъкъ върху сградитѣ. Доколкото на мене е известно, емляч-

ната оценка, за която се говори — и аз съмтам, че терминът е правилен — се отнася за ония оценки, които сж от преди войната. Тѣ сж увеличени. Данъкът сега се събира върху тройния размер на емлячната оценка. И когато тукъ се говори за емлячна оценка, ще трѣбва да се разбира, че този процентъ се взема върху тройния размер на емлячната оценка.

Докладчикъ П. Стайновъ (д.сг): Да, тройниятъ размеръ; азъ го обяснихъ.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г-да! Има 13 предложения за прибавки и поправки къмъ чл. 6. Азъ ще ги съобщя и ще ги положа на гласуване по реда на текста на члена.

Най-напредъ ще положа на гласуване прибавката, предложена отъ г. Димитъръ Тодоровъ: (Чете) „Въ чл. 6, буква а, следъ думитѣ „дългосроченъ наемъ“ да се турятъ и думитѣ „или на дългосрочно изплащане“. Трѣбва да ви кажа, че г. докладчикътъ е противъ тази прибавка. Които приематъ тази прибавка на г. Димитъръ Тодоровъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Д. Тодоровъ (д.сг): Г. докладчикътъ не се е изказалъ.

Докладчикъ П. Стайновъ (д.сг): Азъ нѣмамъ нищо противъ. Комисията разглежда този въпросъ, обаче по нею има две мнения.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Добре, ще се гласува още единъ пътъ. Г. Димитъръ Тодоровъ предлага: въ чл. 6, буква а, следъ думитѣ „дългосроченъ наемъ“ да се турятъ и думитѣ „или на дългосрочно изплащане“. Които отъ васъ приематъ тази прибавка, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Има предложение и отъ г. Иванъ Лѣкарски, който предлага въ буква б на сжия членъ следъ думитѣ „празнитѣ мѣста“ да се каже въ кварталъ застроени 50% или повече“. Които приематъ тази прибавка, моля да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Следъ това г. Балтовъ предлага следната прибавка: въ буква б на сжия членъ вмѣсто думитѣ „емлячната оценка“, да се каже „действителната оценка“. Г. докладчикътъ не е съгласенъ съ тази поправка. Които отъ васъ приематъ тази поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Г. Сава Йордановъ предлага следната поправка, която донейде се слива съ поправката на г. Балтовъ, а именно: въ буква б на членъ 6 думитѣ „емлячната оценка на мѣстата“ да се замѣнятъ съ думитѣ „върху продажната цена презъ време на строежа“.

Обадатъ се: Това е все сжщото предложение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Тогава, въпросътъ е изчерпанъ — нѣма да полагамъ на гласуване това предложение.

Г. Иванъ Лѣкарски предлага следното: въ буква б на този членъ да се изхвърлятъ думитѣ: 1) „за пространство надъ 600 кв. метра въ единствено притежаванъ парцелъ“. Които сж съгласни съ тая поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Г. Иванъ Лѣкарски тоже предлага п. 2. на буква б въ чл. 6 да се измѣни така: (Чете) „За всеки притежаванъ въ повече отъ единъ парцелъ“.

А. Господиновъ (с.д): Това предложение става излишно, щомъ не се прие първото предложение на г. Лѣкарски, което предложение е въ свързка съ това.

И. Лѣкарски (д.сг): Оттеглямъ го.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Това е право — г. Лѣкарски го оттегля.

Г. Георги Шивачевъ предлага въ края на алинея първа на буква б въ чл. 6 да се прибавятъ следнитѣ думи: (Чете) „до деня на вдигане жилищната криза въ даденото место“. Съ това предложение не е съгласенъ г. докладчикътъ. Които приематъ тази прибавка, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Г. Панайотъ Девевъ предлага следъ буква б на точка втора отъ чл. 6 да се прибави: (Чете) „Забележка. Този данъкъ не се плаща, ако притежателятъ на мѣстото е доказано беденъ жителъ на общината“. Г. докладчикътъ е противъ тази забележка. Които приематъ това предложение на г. Девевъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Г. Пждаревъ предлага да се премахне алинея втора на буква б отъ чл. 6, т. е. думитѣ: (Чете) „Празно мѣсто се смѣта и това, което е застроено съ по-малко отъ 15% отъ квадратурата му солидна постройка“. Съ това предложение г. докладчикътъ не е съгласенъ.

А. Господиновъ (с.д): Ние съ г. Пждаревъ се съгласихме върху една обща редакция.

Н. Пждаревъ (д.сг): Г. председателю! Оттеглямъ това си предложение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Много добре.

Г. Асенъ Господиновъ предлага една прибавка, съ която е съгласенъ и г. докладчикътъ. Тя е следната: въ алинея втора на буква б думата „солидна“ да се замѣни съ думата „обикновена“.

Г. Данаиловъ (д.сг): Кажете „обичайна“ вмѣсто „обикновена“.

Н. Балтовъ (д.сг): Въ моето предложение има и единъ пунктъ за тази алинея. Именно по застроиването 15% или 25%.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Ще положа на гласуване тази поправка, предложена отъ народния представителъ г. Асенъ Господиновъ. Които сж съгласни съ нея, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Г. Балтовъ предлага още следната поправка: въ втората алинея на буква б, отъ чл. 6, 15-тѣ процента да се замѣнятъ съ 25%. Които приематъ тази поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Които приематъ чл. 6 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, съ приетата прибавка на г. Димитъръ Тодоровъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Стайновъ (д.сг): (Чете чл. 7 — вж. приложение № 50, Т. I).

Комисията прие този членъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ чл. 7 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Г-да! Ще ви моля да се съгласите да преустановимъ разглеждането на второ четене на този законопроектъ и да мислемъ къмъ разглеждане бюджетопоекта на Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти. Мисля, че нѣма да имате нищо противъ туй.

Обадатъ се: Прието.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Тогава, пристъпиме къмъ второто четене на бюджетопоекта за разходитѣ по Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти, за 1924/1925 финансова година.

Моля г. докладчика да докладва бюджетопоекта.

Докладчикъ Р. Василевъ (д.сг): (Чете)

„Б Ю Д Ж Е Т Ъ“

за разходитѣ по Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти за 1924/1925 финансова година“.

Г. г. народни представители! Въ този бюджетопоектъ, въртѣйки осжиднитѣ средства на държавата, можахъ да се отпуснатъ отъ бюджетарната комисия и отъ министерството известни кредити за стопанското развитие на държавата, на нашето земледѣлие и скотовѣдство. При респективнитѣ кредити и промѣни ще кажа нѣколко думи за естеството на тия разходи. (Чете)

„Глава I.

„Централно управление“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ заглавието на глава I тѣй, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 1 — вж. приложение № 13, Т. III)

Бюджетарната комисия намаля съ 48.000 л. кредита за заплатата на личния съставъ, и вмѣсто 4.692.960 л. се предвиждатъ всичко — 4.646.960 л.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 1 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете) § 2 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 2 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете) § 3 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 3 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Веществени разходи“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете) § 4 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 4 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете) § 5 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 5 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете) § 6 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 6 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете) § 7 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 7 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете) § 8 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ № 8 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете) § 9 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 9 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете) § 10 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 10 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Глава II.

„Земледѣлие и отраслитъ му.

„А. Земледѣлско образование.

„1. Срѣдни земеделски училища въ Садово и Образцовъ-чифликъ, срѣдни специални лозарско-винарско-градинарски училища въ Плъевенъ и Нюстендилъ и срѣдно девическо земеделско-домаинско училище въ Айтосъ“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ заглавието на глава II тѣй, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете) § 11 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 11 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете) § 12 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 12 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Веществени разходи“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете) § 13 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 13 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете) § 14 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ съ една добавка на края: (Чете) „а така също и за порционния парн на останалия персоналъ отъ 1 юли 1924 г.“ Комисията увеличи и кредита отъ 4.000.000 л. на 6.400.000 л.

Досега порционнитъ парн сж били опредѣлени съ отгледъ низкиятъ цени на продуктитъ, които сж били давани отъ тия училища. Напр. кило мляко, взето отъ нѣкой служащъ или отъ персонала на тия училища, е било таксувано по 1—2 л. Сега се въвеждатъ по-нормални цени за продуктитъ, добивани въ тия училища, и по тия цени се даватъ на служащитъ. Затуй тѣхниятъ порционъ, който е стигналъ до 8 л., се увеличи до 20 л., което ще се опредѣли отъ Министерския съветъ допълнително. Така че параграфътъ видимо се увеличава, но продаденитъ продукти въ сѣдностъ увеличаватъ приходното перо на държавата, и ще бжде внесено въ приходния бюджетъ съответното измѣнение на цифрата отъ продажбата на държавни материали.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 14 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете) § 15 — вж. приложение № 13, Т. III)

Въ този параграфъ комисията зачеркна думитъ: „материали и други потрѣби за движение на машинитъ“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 15 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 16 — вж. приложение № 13, Т. III).

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 16 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 17 — вж. приложение № 13, Т. III).

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 17 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 18 — вж. приложение № 13, Т. III).

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 18 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 19 — вж. приложение № 13, Т. III).

Кредитътъ за храна на добитъка се увеличи отъ 2.000.000 л. на 4.000.000 л. по сжщитѣ съображения, понеже фуражътъ, добиванъ отъ тия училища, се продава при висока цена и ще влѣзе въ приходния бюджетъ.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 19 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 20 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 20 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 21 — вж. приложение № 13, Т. III).

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 21 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 22 — вж. приложение № 13, Т. III).

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 22 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете)

„2. Практически земеделски училища въ Кнежа и Шуменъ“

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 23 — вж. приложение № 13, Т. III).

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 23 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 24 — вж. приложение № 13, Т. III).

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 24 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете)

„Веществени разходи“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 25 — вж. приложение № 13, Т. III).

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 25 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 26 — вж. приложение № 13, Т. III).

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 26 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 27 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прибави на края на текста на този параграфъ думитъ: „порционни пари на персонала отъ 1 юли 1924 г.“ и кредитътъ се увеличи отъ 600.000 л. на 1.400.000 л., пакъ по сжщитѣ съображения.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 27 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 28 — вж. приложение № 13, Т. III)

Кредитътъ се увеличава отъ 150.000 л. на 400.000 л., пакъ по сжщитѣ съображения.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 28 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете)

„3. Девически практически земеделско-домански училища въ: Орхание, Долни-Джбоникъ, Видинъ, Борушъ, Хасково, Татаръ-Пазарджикъ и Елена“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 29 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 29 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 30 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 30 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете)

„Веществени разходи“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 31 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 31 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 32 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията заличи въ текста на този параграфъ, следъ думата „освѣтление“, думитѣ „храна на добитъка“ и прибави въ края на текста думитѣ „650.000 л. и за храна на добитъка 350.000 л.“ Така че кредитътъ се разграничи на две и става общо 1.000.000 л., вмѣсто 800.000 л., както бѣше предвидено.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 32 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 33 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прибави въ края на текста на този параграфъ думитѣ „както и за порционни пари на останалия персоналъ отъ 1 юлий 1924 г.“, а кредита отъ 900.000 л. увеличи на 2.200.000 л.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 23 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете)

„4. Висшъ девически земеделско-стопански курсъ въ гр. Татаръ-Пазарджикъ“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 34 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 34 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 35 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 35 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 36 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 36 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 37 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прибави въ края на текста на този параграфъ думитѣ „както и за порционни пари на останалия персоналъ отъ 1 юлий 1924 г.“, а кредита отъ 300.000 л. увеличи на 600.000 л.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 37 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 38 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 38 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 39 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията увеличи кредита по този параграфъ отъ 70.000 л. на 270.000 л.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 39 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете)

„5. Висшъ земеделски курсъ въ гр. Плевенъ“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 40 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 40 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 41 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 41 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете)

„Веществени разходи“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 42 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 42 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 43 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 43 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 44 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 44 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете)

„Б. Подвижни земеделски катедри и земеделски училища“.

„1. Подвижни земеделски катедри“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 45 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията намали кредита за добавъчно възнаграждение и 50% отъ 5.737.150 л. на 5.487.190 л.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 45 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст.): (Чете § 46 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 46 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете)

„Веществени разходи“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 47 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 47 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 48 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 48 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 49 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 49 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 50 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 50 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 51 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 51 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете)

„2. Практически зимни земеделски училища въ: Свищовъ, Севлиево, Карнобатъ, Павликени, Ловечъ, Златарица, Лѣсковецъ, Лѣтница (Ловешко), Татаръ-Пазарджикъ, Варна и Другаде“.

Комисията въ това заглавие следъ „Варна“ прибави „Кула“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие съ прибавката, направена отъ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 52 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 52 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 53 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 53 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете)

„Веществени разходи“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 54 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 54 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 55 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прибави въ началото на текста на този параграфъ думата „Наемане“; следъ думата „училището“ заличи думитѣ „за храна на добитъка“, а въ края на текста на параграфа прибави думитѣ: „600.000 л. и за храна на добитъка 350.000 л.“ Кредитътъ отъ 800.000 л. се увеличи на 950.000 л.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 55 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 56 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прибави въ края на текста на този параграфъ думитѣ „и порционни пари на персонала отъ 1 юлий 1924 г.“, а кредита отъ 100.000 л. увеличи на 500.000 л.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 56 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете)

„В. Земледѣлски изпитателни институти и музеи.“

1. Земледѣлско-изпитателенъ институтъ въ София“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 57 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията увеличи кредита за заплатата на личния съставъ отъ 392.010 л. на 487.560 л., а кредита за добавъчно възнаграждение и 50% отъ 346.260 л. увеличи на 356.260 л. и, следователно, общиятъ кредитъ отъ 738.360 л. се увеличава на 793.820 л.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 57 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 58 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията намали кредита по този параграфъ отъ 280.000 л. на 220.000 л.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 58 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете)

„Веществени разходи“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 59 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 59 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 60 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 60 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 61 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 61 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 62 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 62 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„2. Районни изпитателни станции: земледѣски въ Садово и Образцовъ чифликъ, лозарска въ Плъевенъ, бубарска въ Враца и другаде.“

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ това заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 63 — вж. приложение № 13, Т. III)

Кредитътъ за заплатата се намали отъ 1.167.520 л. на 1.163.520 л., а за добавъчното възнаграждение се увеличи отъ 550.680 л. на 554.680. Общата сума остана същата — 1.718.200 л.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 63 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Бол-

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 64 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 64 тѣй, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Веществени разходи.“

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ това заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 65 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 65 тѣй, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 66 — вж. приложение № 13, Т. III)

Следъ думата „золата“ комисията зачеркна думитѣ „и за фуражъ“ и прибави накрая „80.000 л. и за фуражъ 120.000 л.“, като кредитътъ увеличи отъ 100.000 л. на 200.000 л.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 66, заедно съ измѣненията, направени отъ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 67 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 67 тѣй, както се прочете, моля да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 68 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прибави на края думитѣ: „и порционни пари на персонала отъ 1. юлий 1924 г.“, като кредита отъ 120.000 л. увеличи на 500.000 л.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ

§ 68, заедно съ измѣненията, направени отъ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„3. Опитни полета, лозя, градини и пр.“

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ това заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 69 — вж. приложение № 13, Т. III)

Кредитътъ за заплатата на личния съставъ се увеличи отъ 234.680 л. на 242.680 л., а за добавъчното възнаграждение се намали отъ 229.740 л. на 221.740 л. Общата сума на кредита остава същата.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 69 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 70 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 70, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Веществени разходи.“

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ това заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 71 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 71 тѣй, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 72 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 72 тѣй, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 73 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията намали общия кредитъ отъ 1.000.000 л. на 700.000 л.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 73, заедно съ измѣненията, направени отъ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 74 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 74, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Семепроизводно стопанство.“

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ това заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 75 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията го прие безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 75 тѣй, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 76 — вж. приложение № 13, Т. III).

Комисията намали общия кредитъ отъ 100.000 л. на 80.000 л.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 76, заедно съ измѣнението, направено отъ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете)

„Веществени разходи.“

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ това заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 77 — вж. приложение § 13, Т. III).

Комисията го приема безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 77 тѣй, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 78 — вж. приложение § 13, Т. III).

Комисията го прие безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 78 тѣй, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 79 — вж. приложение § 13, Т. III)

Комисията го прие безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 79 тѣй, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 80 — Вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията го прие безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 80 тѣй, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете)

„Г. Скотовъдство.“

„Държавни заводи за добитък и депа за разплодници въ Кабионъ при Шуменъ, Божурище при София, Клементина край Плъвемъ, Кая-Бурунъ при Ямболъ, край Пловдивъ, Стара-Загора и другаде“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 81 — вж. приложение № 13, Т. III)

Кредитътъ за заплати отъ 3.254.760 л. комисията го намали на 3.181.380 л.; кредитътъ за добавъчното възнаграждение и 50% отъ 2.744.000 л. комисията го намали на 2.684.000 л.; общиятъ кредитъ отъ 5.998.760 л. става 5.865.380 л.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 81, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 82 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 82, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете)

„Веществени разходи.“

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 83 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 83, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 84 — вж. приложение № 13, Т. III)

На края на текста на този параграфъ следъ думата „категория“ комисията прибави думитѣ „и порционни пари на останалия персоналъ отъ 1 юлий 1924 г.“ и кредитътъ отъ 2.200.000 л. става на 6.400.000 л.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 84, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 85 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 85, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете § 86 — вж. приложение № 13, Т. III)

Кредитътъ за купуване храна отъ държавнитѣ чифлици отъ 3.200.000 л. комисията го увеличи на 10.300.000 л. и общия кредитъ отъ 7.700.000 л. комисията увеличи на 14.800.000 л., по съображение, че на продуктитѣ на тия държавни стопанства се поставиха по-високи цени.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 86, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Г-да! Отъ § 87 до § 94 включително нѣма да ги разглеждаме, понеже комисията не ги е приела.

К. Пастуховъ (с. д): При гласуването, отъ приличие, трѣбва да се спазватъ конституцията и правилника. 45 души бюджетъ не могатъ да гласуватъ, защото това е скандалъ. Тежи ми на съвестта и затова Ви го казвамъ.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Благодаря Ви, г. Пастуховъ. Прави сте.

Г. Пастуховъ заявява, че нѣма кворумъ. И азъ констатирамъ, че нѣма.

К. Пастуховъ (с. д): Дайте отидиъ.

Т. Страшимировъ (к): Съ публиката и журналиститѣ всичко 83.

(Влизатъ въ залата народни представители)

Н. Балтовъ (д. ср): Има вече кворумъ.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср): (Чете)

„Д. Лозови и овощни разсадници въ: Ломъ, Враца, Орѣхово, Ловечъ, Пловдивъ, Никополъ, Панагюрище, Ямболъ, Кула, София, Стара-Загора, Казанлъкъ, Търново, Чирпанъ, Станимака, Горна-Орѣховица, Кюстендилъ, Севлиево, Троянъ, Елена, Дръново, Варна, Дупница, Провадия, Ихтиманъ, Кортенъ, Червена-вода, Бѣла-Слатина, Св. Врачъ, Неврокопъ, Бѣлоградчикъ, Тръна и Русе.“

Въ края на заглавието комисията прибави „и Пашмаклия“.

Комисията увеличи кредита за заплата от 492.120 л. на 842.920 л.; за добавъчно възнаграждение и 50% от 427.560 л. на 721.000 л., Кредитът по параграфа се увеличава от 919.680 л. на 1.563.920 л.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 145, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„3. Служба по укрѣпяване на поройщата и залесяване“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат тъй прочетеното заглавие, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 146 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията увеличи кредита за заплата от 981.120 л. на 1.785.440 л.; за добавъчно възнаграждение и 50% от 758.460 л. на 1.390.510 л. Кредитът по параграфа се увеличава от 1.739.580 л. на 3.175.950 л.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 146, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете):

„4. Практическо горско училище“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат тъй прочетеното заглавие, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 147 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 147, както се прочете, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Веществени разходи“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат тъй прочетеното заглавие, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 148 — вж. приложение № 13, Т. III)

Въ текста на този параграфъ думитъ „и практическото горско училище“ се изхвърлят, като кредита от 200.000 л. се увеличава на 400.000 л.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 148, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 149 — вж. приложение № 13, Т. III)

Кредитът по този параграфъ от 400.000 л. се намалява на 200.000 л.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 149, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 150 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 150, както се докладва, моля да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 151 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 151, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 152 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 152, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 153 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 153, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 154 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 154, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 155 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 155, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 156 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 156, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 157 — вж. приложение № 13, Т. III)

Въ текста на този параграфъ следъ думитъ „купуване острова“, се прибавятъ думитъ: „и стрѣвъ“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 157, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 158 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 158, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 159 — вж. приложение № 13, Т. III)

Въ текста на този параграфъ думитъ „на помощниците на ревернитъ десничей“ се замѣняватъ съ думитъ „на помощници-лесничейтѣ и стажантитѣ при ревернитъ лесничейства, стажантитѣ“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 159, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 160 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 160, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 161 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствувачъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 197, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 198—вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие тоя параграфъ безъ измѣнение.

Председателствувачъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 198, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 199 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прибави въ текста на тоя параграфъ и думата „каси“ следъ думата „мебели“, защото секциитъ иматъ документи, а нѣматъ никакви каси, въ които да ги съхраняватъ. Кредитътъ по параграфа остава същия.

Председателствувачъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 199 заедно съ прибавката, направена отъ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 200 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствувачъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 200, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 201 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствувачъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 201 както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете § 202 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствувачъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Юртовъ.

Г. Юртовъ (н. л): Г. г. народни представители! Единствениятъ бюджетопроектъ, който трѣбва да обърне най-голъмо внимание на народнитъ представители, е тоя на Министерството на земледѣлието и държавнитъ имоти, защото само той е производителенъ. За голѣмо съжаление, въ бюджетопроекта на това министерство е въ абсолютна занемареностъ единствениятъ отъ подотдѣлитъ, когото азъ намирамъ за много важенъ, а именно подотдѣлитъ за водитѣ. Защото не е достатъчно да имашъ земя, не е достатъчно да имашъ семе, а трѣбва и вода. Ако нѣмашъ вода, култура не можешъ да имашъ.

Водното дѣло е създадено отъ преди 20 години, и то само презъ две министерствувания можа да види, горе-долу, нѣкакви грижи — то бѣше презъ министерствуването на покойния Геннадиевъ и презъ министерствуването на г. Димитъръ Христовъ. Отъ тогава до днесъ почти нищо не е правено. Залплати голѣми, персоналъ извънредно голѣмъ, но както персоналтътъ, така и всички други служещи се занимаватъ изключително съ воденицитѣ. Въ § 202 се предвижда сумата 1.500.000 л. за: оправяне рѣкитѣ въ Царството, включително направата на всички съоръжения по тѣхъ и за отчуждаване частни воденици и имоти. Това перо, заявявамъ, че може да се смѣта не за малко, а за съвършено малко. Отъ 1908 г. има започнати въ Назарджинка околия канали, за които държавата е похарчила стотици хиляди лева, но които канали, благодарение на проявената нехайностъ, днесъ почти сж заринати. Каналътъ подъ града Назарджикъ, за който държавата похарчи на времето близо единъ милионъ лева и който каналъ имаше за целъ да даде вода на четири голѣми села, безъ реката Марица да изпадна отдолу подъ града, дойде до рѣката Луда-Яна и, благодарение липсата на единъ сифонъ, той се сипъ и се зарина. Сѣщото е положението на каналитѣ и въ с. Калугерово. Споредъ менъ водното дѣло е съвършено занемарено.

Азъ моля г. министра да се интересува малко повече, да поиска единъ малко по-голъмъ кредитъ и да забрани на своитѣ чиновници да се занимаватъ съ воденици. Въ отдѣлението на водитѣ има планове колкото щете. Азъ събмъ ималъ случай при земледѣлското управление да видя какъ залгватъ ганюцитѣ. Като иде нѣкой земледѣлски водачъ въ едно село, пита: бара имате ли? — „Имаме“. — „Ей тукъ ще ви курдисаме единъ баражъ“. И планове се курдисватъ на книга, проекти има извънредно много, обаче нищо не се прави. Това перо отъ 1½ милиона е съвършено недостатъчно. Пакъ казвамъ, тоя е единствениятъ бюджетъ, който ще даде приходи на държавата. Водата е единственото средство, чрезъ което можемъ да имаме култура.

Въ нашата околия тая година — и вчера наблюдавахъ — известни лица, които се охитриха, които си наводиха нивитѣ, градинитѣ, благодарение на туй, че имаше по-край тѣхъ нѣкоя бара, иматъ великолепенъ плодъ, а Болшинството, ако вземете даже половината отъ околията, и семето не ще може да изкара отъ това, което посадил. А ние сме заобиколени отъ редъ рѣки. Има голѣми пресеки колкото щете въ Министерството, но, за голѣмо съжаление, градътъ се наводнява — за да ви изтъгна до каква степенъ е нехайството въ това отдѣление — градътъ се наводнява, казвамъ, отъ Марица, понеже е пълноводна, и две махли, около 400 къщи, иматъ нещастие, при най-малко наводнение, да се заливатъ. Молили сме отъ 10—15 години насамъ, миналата година и протести правихме, отказахме се и отъ държавната помощъ, като казахме: дайте ни една линия на строежъ, която ние, общината, ще си ограждаме, но не ни се дава, защото държавнитѣ чиновници отиватъ на воденицитѣ да взематъ залплати.

Пакъ повтарямъ, моля г. министра на земледѣлието да бжде така добъръ, да се съгласи и да помози г. министра на финанситѣ да увеличи това перо отъ 1½ милионъ, което е играчка. Вѣрно е, че има и други пера за корекция, но тѣ сж специални. За корекция обаче на тия канали, за които азъ говоря, не виждамъ да се предвиждатъ суми. Каналитѣ ще се зариятъ и ще отиде всичко напусто. И мечтата на тия хора, които сж имали навремето намѣрение да създадатъ отъ водното дѣло едно велико дѣло, се руши, защото нѣма подемъ.

Председателствувачъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Ще дамъ обяснения, за да видите защо е малъкъ този кредитъ. Може и самъ г. министърътъ да ви отговори. По-надолу ще видите специални параграфи за корегирание на рѣки.

Г. Юртовъ (н. л): Азъ говоря за канали.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Отпущаното на суми за такива корекции, които надминаватъ 500.000 л. и 1.000.000 л., трѣбва да стане съ специаленъ законъ, тъй както се създаде специаленъ законъ за корегирането на нѣкои рѣки, които мина наднава презъ настоящата сесия на камарата. Отъ друга страна, г. г. народни представители, забележете — и право е туй — че нѣма готови проекти за изпълнение на корекции, за да се предвидятъ съответнитѣ кредити. Този кредитъ отъ 1½ милиона лева е по-скоро за подпомагане при известни корегирания, които ставатъ при наводнения или стихии, за да се даде бърза помощъ отъ министерството, чрезъ предприемането на нѣкоя малка поправка, а не голѣма корекция. Голѣмитѣ корекции не могатъ да станатъ съ този параграфъ, а ставатъ съ конкретнo вписване на параграфъ за корекцията на Марица, Струма и други рѣки, които ще погълнатъ грамадни средства. Тѣ ставатъ отъ една страна съ специалнитѣ закони за корегирането на тия рѣки, отъ друга страна съ корекциитѣ, които вършатъ тѣ нареченитѣ водни синдикати, за които има вече предвиденъ, като помощъ, единъ кредитъ отъ 20.000.000 л.

Г. Юртовъ (н. л): Тѣ сж само на книга.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Г. министърътъ на земледѣлието може да каже дали сж на книга или не.

Г. Юртовъ (н. л): На книга сж; резултати нѣма.

Председателстващ д-р Б. Вазов: Има думата народният представител г. Иванъ Лъкарски.

И. Лъкарски (д. ст): Г-да! Азъ поддържамъ по принципъ г. Юртова колкото се касае до въпроса да се иска едно увеличение на предвидената въ бюджета сума по § 202. Г. Юртовъ бърка, когато говори за каналитѣ, защото тѣ сж предвидени въ § 206 — „направа нови и поправка стари съществуващи канали“. Тукъ се касае за оправяне на рѣкитѣ въ царството и при това за мѣроприятия отъ частиченъ характеръ, а не за корекция на цѣла рѣка. Така, както е поставенъ въпросътъ, мене ми се струва, че тая сума отъ 1½ милиона лева е нищожна и би трѣвало да се увеличи най-малко на 3 милиона лева, за да може на много отъ напнитѣ рѣки, които се нуждаятъ отъ временни корекции на известни мѣста, да се направятъ такива, за да се предотвратятъ масовитѣ разливания на води, които водятъ къмъ пагубни послѣствия за стопанствата на дадени мѣста. Често пъти правенето на икономия отъ 50 или 100 хиляди лева става причина за разрушения отъ милиони. Единъ конкретенъ случай: преди нѣколко дни р. Драговищица въ Кюстендилско, благодарение negliжанса на респективнитѣ учреждения отъ редица години насамъ — макаръ че отъ разливането ѝ поминалата година се причиниха повреди въ размѣръ на милиони, и следъ това пакъ не се предприе нищо за корекцията ѝ — придойде толкова много и направи такъва наводнения, че опустоши около 400 декара овощни, зеленчукови и други градини, отнесе желязнопътното плато и разруши маса постройки. Ако имаше възможностъ мнистерството съ налични кредити да пристъпи къмъ временни, макаръ и частични корекции, биха могли да се ограничатъ въ голѣма степенъ такива зловѣдни послѣствия отъ наводнения на рѣки, подобно на това, което посочихъ.

Ето защо азъ смѣтамъ, че съ това ще се спаси голѣма частъ отъ придобивнитѣ на нашето народно стопанство, отъ една страна, но, отъ друга страна, и самото население ще почувствува, ще види, че се полагатъ непосредствени грижи отъ страна на държавата за охраняване имотитѣ му отъ воднитѣ стихии. Това ще бѣде много поосезателно за него, отколкото много отъ законитѣ, които ние създаваме и които иматъ характеръ на бждаци мѣроприятия или на бждаци облаги за него. И азъ бихъ молилъ г. министра на земледѣлието и г. министра на финанситѣ да се съгласятъ за едно увеличение на това перо.

Председателстващ д-р Б. Вазов: Има думата народният представител г. Андрея Ляпчевъ.

А. Ляпчевъ (д. ст): Г. г. народни представители! Безспорно, ако има въпросъ отъ стопански характеръ, по който предстоятъ голѣми разходи, той е този за водитѣ у насъ. Г. Юртовъ, който познава този въпросъ, вѣроятно, въ Пазарджикъ и неговата околностъ, въ свръзка съ първитѣ действия отъ 1904, 1905 и 1906 г., намира, че не е правено въ нашата държава нужното, че сж се правили само проекти и не се е работило нищо на дѣло. Взехъ думата по това криво разбиране. Тоя въпросъ азъ го заварихъ въ 1908 г. отъ покойния Никола Ренадиевъ въ следната форма. За Пазарджикъ е направилъ едно добро дѣло — прокаралъ единъ каналъ изъ града; въ Костенецъ или ... не помня къде бѣше тамъ — тоже направилъ нѣщо. Но всичко това нито отъ гледището на рентабилността на разходитѣ, които се правятъ, т. е. дали подобренията, които се правятъ за мѣстата, презъ които минаватъ водитѣ, сж едно безвъзмездно дарение, или пъкъ тѣ трѣбва да бждатъ съ нѣщо подпомогнати отъ страна на ония, които ще се ползватъ отъ тѣхъ, нито — което е особено важно — отъ гледището доизгарването на начинанието е било проучено. И тамъ е нещастието на тия предприятия, които на времето си за известни лица сж били отъ голѣма полза. Такъвъ е случаятъ напр. съ Луда-Яна или съ канала въ Пазарджикъ — направиха се въ известно протежение тия предприятия, но понеже рационално не е билъ изученъ въпросътъ, задрѣстиха се въ р. Марица, устигата имъ не можаха да бждатъ изкарани, и какво се получи? Получи се обратното на онова, което се очакваше да се получи.

Г. Юртовъ (н. л): Даде се на търгъ. Плановитѣ сж готови.

А. Ляпчевъ (д. ст): Не говоря за търга и т. н.; азъ говоря за друго нѣщо — че трѣбваше да стане едно про-

учване на цѣлата материя отъ гледище на законодателство и на рентабилнитѣ — за покриване на разходитѣ, за финансиране на предприятията, отъ чисто техническо гледище — за регулиране на тия води, баражи и т. н. Пращаха се специални хора въ чужбина да изучатъ тоя въпросъ, защото нѣмахме хора подготвени както трѣбва. И единъ отъ тѣхъ, който намѣри смъртъта си на бойното поле — покойниятъ Киселковъ — остави едно специално изучаване, за което бѣше специално изпратенъ, върху което се изгради днешниятъ съществуващъ законъ за воднитѣ синдикати, който, ще кажа азъ, е едно съвършено човѣшко дѣло. Но туй дѣло иска да се работи по-нататъкъ. Тѣй, както е поставенъ днесъ въпросътъ, азъ не мога да кажа, че не се е работило по него. Той се проучва. Ние не сме лишени сега отъ едно законодателство, за да не знаемъ какъ трѣбва да се действа по тая материя, не сме лишени отъ известни технически проучвания по въпроса, но сме лишени отъ друго — лишени сме отъ средства. Средствата за тази целъ нѣма да се намѣрятъ въ този бюджетъ; тѣ ще се намѣрятъ отчасти въ извънредния бюджетъ, въ който, мисля, има специални приходи отъ водитѣ, съ които ще се поддържатъ тѣзи канали, за които говори г. Юртовъ; ще се намѣрятъ по специални пъкъ закони, ако щете, отъ синдикати и т. н., особени ресурси, чрезъ заеми, чрезъ коопериране и пр. и пр. за отдѣлни мѣроприятия, каквито предстоятъ съ голѣми замисли.

Тѣй че започнато въ 1904 г. и 1905 г., колкото и да е похвално като начало, наскоро се видѣ, че има нужда то да се регулира, да стане едно проучване по въпроса. Извършеното тогава е било добро за тѣзи, за които е станало. Но войнитѣ спрѣха цѣлия тоя въпросъ.

Днесъ е палице голѣмиятъ въпросъ: какво трѣбва да се прави, за да се бутне това дѣло напредъ? И азъ съмъ се интересувалъ, интересувалъ се и сега отъ този въпросъ, но законътъ за воднитѣ синдикати, по съвча, че тѣзи средства не могатъ да бждатъ взети отъ бюджета. Тѣ сж грамадни средства, тѣ трѣбва да бждатъ намѣрени отъ специални източници. И понеже съмъ проявявалъ известенъ интересъ, мога да отбележа, че туй отдѣление не е отъ заднавалитѣ отдѣления.

Г. Юртовъ (н. л): Само планове има тамъ.

А. Ляпчевъ (д. ст): Нека тѣ изучатъ плановитѣ, които сж необходими, нека намѣрятъ средства. Отъ редовния бюджетъ по никоѣ начинъ не могатъ да се взематъ средства, защото съ 1—2 милиона днешни пари, да и съ 5 милиона, която, да кажемъ, можемъ да впишемъ въ бюджета, не може абсолютно нищо да се постигне. Тукъ трѣбватъ стотици милиони левове, които ще трѣбва да се намѣрятъ затуй, защото ще дадатъ приходъ. Отъ велики площи около корита на рѣки, които познавамъ въ България, най-голѣмо е коритото на р. „Стрѣма“ — ако не се лъжа, тамъ сж съ стотици хиляди декара — и нѣма по-голѣмо корито, което да се наводнява. Е добре, по това корито нѣщо се прави, обаче голѣмата работа не е започната — проученъ е въпросътъ, но нѣма средства. И азъ отправямъ къмъ г. министра на земледѣлието едно пожелание: да се работи, но не съ средствата на редовния бюджетъ, а да се помисли, съгласно разпорѣбитѣ на закона, да се намѣрятъ тия средства отъ другаде, макаръ и отъ чужбина, защото тѣ ще се рентиравтъ много добре.

Министъръ Я. Молловъ: Съгласенъ съмъ.

А. Ляпчевъ (д. ст): Азъ съмъ убеденъ, ако единъ капиталъ отъ 100 или 200 милиона лева е нуженъ за напояването на тия стотици хиляди декара около р. Стрѣма и ако тѣ се заематъ отъ чужбина, за петъ години, а въ краенъ случай най-много за десетъ години тѣ ще бждатъ изплатени и не само изплатени, но ще допринесатъ и една добра лихва за ония, които ще вложатъ тия капиталы. Ще трѣбва, обаче, да се събуди интересъ. Тукъ въ страната го имаме. Селското население се интересува; трѣбва само да се потърсятъ средствата отъ вънъ, защото съ наши средства не могатъ да се постигнатъ резултати.

Председателстващ д-р Б. Вазов: Има думата г. министърътъ на земледѣлието и държавнитѣ имоти.

Министъръ Я. Молловъ: Г-да! Действително, най-важната, положителната работа, която има да се върши по Министерството на земледѣлието, е корекцията на реки,

отводняването на блата и изсушаването въобще на мочурливите мѣста. Азъ не мисли, че съ 1½ милиона лева ще може да се поправят рѣкитѣ. Този милионъ и половина лева се предвижда за малки поправки, както каза и г. докладчикътъ — за специални корекции на рѣки и изсушавания на блата. Ние гласувахме единъ специаленъ законъ и тамъ се предвидѣха по-големи суми за такива цели. Голѣмитѣ проекти за напояването на Т.-Пазарджишкото поле, или, ако мога така да се изразя, долината на Марица — Пловдивъ, Пазарджикъ — или напояването на Нова и Стара Загора, сж два голѣми проекта, които трѣбва да привлѣчатъ вниманието на дѣлото народно представителство; обаче и азъ ще кажа като г. Лянчевъ, че съ средствата на редовния държавенъ бюджетъ тия голѣми предприятия, които ще се рендиратъ наистина, не могатъ да бъдатъ реализирани.

Азъ бѣхъ назначилъ една комисия, която да проучи специално тая материя. Тая комисия дойде до заключение, че за реализирането на голѣмия проектъ — наводняването на Т.-Пазарджишкото поле — ще трѣбватъ 300—400 милиона лева, които не могатъ да легнатъ сега на редовния бюджетъ, а трѣбва да легнатъ на извънредния бюджетъ. Това мѣроприятие ще бъде реализирано съ извънбюджетни средства и съ заемъ. Мога да кажа, че въ това отношение интересъ у чужденците съществува, върши се пропаганда и тая пропаганда е твърде голѣма. Днесъ има вече проявенъ интересъ отъ американски, белгийски, французки и немски компании. Така че, това е въпросъ на бъдещето. Проектитѣ още не сж окончателно довършени. Когато бъдатъ готови и когато ще може окончателно да се каже, че предприятието ще струва толкова и толкова, тогава ще се прибегне къмъ заемъ, за да се реализира и това голѣмо предприятие.

Азъ нѣмамъ нищо противъ да се увеличи кредитътъ за малки поправки на рѣкитѣ, каквато е напр. на р. Драговицица или други, които нанасятъ голѣми павости и бедствия на населението, заселено по течението на тѣзи рѣки. Достатъчно е тамъ да отиде инженеръ да покаже мѣстата, където трѣбва да се корегира рѣката и съ труда на населението можемъ да извършимъ ония работи по корекцията, които ще трѣбва да се извършатъ, още повече че самото население проявява интересъ въ това отношение и е готово да даде своя трудъ; а това значи, че съ малко средства ще може да се залеси течението на тия рѣки и да се извърши корекцията имъ. Ако Народното събрание се съгласи, може да се увеличи кредитътъ на 2—2½—3 милиона лева, съ които ще могатъ да се извършатъ тия малки поправки.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. г. народни представители! Часътъ е 8. Ще трѣбва да ви попитамъ дали сте съгласни да се продължи заседанието до окончателното приемане на бюджетопоекта на Министерството на земледѣлието.

Който отъ васъ сж съгласни да се продължи заседанието, докато се гласува бюджетътъ на Министерството на земледѣлието, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Има думата народниятъ представителъ г. Георги Юртовъ.

Г. Юртовъ (п. л.): Г. г. народни представители! Азъ не съмъ си правилъ никога илюзия, че можемъ сега въ редовния бюджетъ да поставимъ необходимитѣ суми, за да се извърши нашето водно дѣло, защото за довършването на нашето водно дѣло — колкото и азъ съмъ го разучвалъ — ще трѣбватъ много милиони, не 400 милиона лева, а може би ще трѣбва и милиардъ.

Министъръ Я. Молловъ: Само за Пазарджикъ говоримъ.

Г. Юртовъ (п. л.): Азъ обръщамъ внимание на г. министра и на васъ, г. г. народни представители, върху следнитѣ обстоятелства. Има по водното дѣло землени работи, които могатъ да се направятъ съ много малко пари. И ако азъ отдеже казахъ, че нѣма заинтересованостъ, това го казвамъ като наблюдавамъ онова, което става у насъ. Отъ 1908 г. имаме направени землени работи по единъ каналъ, който е спрѣлъ до известно мѣсто, защото чака да се постави единъ сифонъ, който нѣма да струва повече отъ 400—500 хиляди лева. По-нататъкъ всичката друга работа е землена. Населението е готово да си ископае каналъ, защото той ще даде вода на с. Малко Конаре, на с. Голѣмо Конаре, на с. Цаланица, на една повърхностъ отъ 160 хиляди декара. На времето

съ нѣкакви си 40—50 хиляди лева ние направихме корекция на р. Луда Яна, оправи се и се спасиха 5 хиляди декара земя. Разбира се, за голѣмитѣ бетонни работи се искатъ много пари, но азъ говоря за дребнитѣ работи.

За тѣхъ именно моля г. министра да впише въ бюджета една по-голема сума, та тия канали да не се руматъ, но да се доизкаратъ. Съ 50 хиляди лева се направи Костенската рѣка и още първата година се събра за повече отъ 200 хиляди лева сѣно.

Нѣкой отъ сговориститѣ: Когашни бѣха тия 50 хиляди лева?

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср.): Г-да! Макаръ и да е малко повишението, съ което е съгласенъ г. министърътъ, ще трѣбва внимателно да се произнесете за него, защото отсѣтствува г. министърътъ на финанситѣ, който не веднажъ е казвалъ, че всѣки моментъ до него има искания за плащания, които не ги знае и които не могатъ да се предвидятъ. Съ тия увеличения, които се правятъ въ бюджетарната комисия и които продължаватъ да се правятъ по бюджетитѣ, двестетѣхъ милиона лева за добавъчно възнаграждение на чиновнитѣ почти се изчерпаха и това, което се обеща въ началото, едва ли ще бъде изпълнено. Всички тия малки корекции хвърлятъ голѣми суми. Въ края на крайщата не ще можемъ да се справимъ съ свързането двата края на бюджета на държавата, а свързането двата края на бюджета е много важно обстоятелство, защото то глѣкъ ще даде възможностъ да се добиятъ пари чрезъ заемъ отъ странство. Когато имаме единъ консолидиранъ бюджетъ, само тогава ще имаме изгодни заеми. Та въ отсѣтствието на г. финансовия министъръ имайте предъ видъ, че каквито увеличения да правите, тѣ ще се отразятъ въ края на крайщата върху дефицита на държавния бюджетъ.

А. Сталийски (д. ср.): Г. председателю! Увеличение на кредитъ може да стане само когато въпросътъ се върне въ бюджетарната комисия.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. Лѣкарски! Оттегляте ли предложението си?

И. Лѣкарски (д. ср.): Оттеглямъ го.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. Лѣкарски оттегля предложението си. Ще постави на гласуване § 202. Който приематъ § 202 тѣй, както се докладва, моля да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср.): (Чете § 203 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 203, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср.): (Чете § 204 — вж. приложение № 13, Т. III)

Въ тоя параграфъ комисията направи следнитѣ измѣнения. Следъ думитѣ „бързината на теченията“ прибави думитѣ „уреди и инструменти за измѣрване и изпитване силопроизводни турбини и електрически инсталации“, като кредита отъ 90.000 л. увеличи на 400.000 л.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 204 както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср.): (Чете § 205 — вж. приложение № 13, Т. III)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 205 както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ср.): (Чете § 206 — вж. приложение № 13, Т. III)

Въ края на тоя параграфъ комисията заличи думитѣ „и пр.“, като прибави: „Якелзийското и Атанаскѣйското блата и други“, и увеличи кредита отъ 110.000 л. на 1.000.000 л.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 223, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д. ср): (Чете § 224 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграф безъ изменение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 224, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д. ср): (Чете § 225 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграф безъ изменение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 225, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д. ср): (Чете § 226 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграф безъ изменение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 226, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д. ср): (Чете § 227 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграф безъ изменение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 227, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д. ср): (Чете § 228 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията намали кредита отъ 500.000 л. на 300.000 л.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 228, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д. ср): (Чете § 229 — вж. приложение № 13, Т. III)
Последният думи въ този параграф „съ признати най-малко два семестри“ комисията ги зачервява.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 229, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д. ср): (Чете § 230 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграф безъ изменение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 230, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д. ср): (Чете § 231 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграф безъ изменение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 231, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д. ср): (Чете § 232 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграф безъ изменение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 232, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д. ср): (Чете § 233 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграф безъ изменение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 233, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д. ср): (Чете § 234 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграф безъ изменение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 234, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д. ср): (Чете § 235 — вж. приложение № 13, Т. III)
По този параграф не се предвижда кредитъ.

(Чете § 236 — вж. приложение № 13, Т. III)
Въ този параграфъ комисията зачервя думитъ „включително и за разходитъ, за които не сж стигнали разрешенитъ кредити или не е имало разрешени кредити“.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 236, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д. ср): (Чете § 237 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграф безъ изменение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 237, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д. ср): (Чете § 238 — вж. приложение № 13, Т. III)
Комисията прие този параграф безъ изменение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 238, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д. ср): Общият кредитъ по Министерството на земледелието и държавнитъ имоти е 238.772.290 л.

Въ обяснителната таблица къмъ бюджетпроекта на Министерството на земледелието и държавнитъ имоти въ комисията се направиха нѣкои измѣнения, които ще ви докладвамъ.

На стр. 26, къмъ § 52 следъ „Практически зимни земеделски училища въ Свищовъ, Севлиево, Карнобатъ, Павликени, Ловечъ, Златарица, Лѣсковецъ, Лѣтница (Ловешко), Т. Пазарджикъ, Варна“ се прибавя „Кула“.

На същата страница къмъ § 57, „Земледѣлско-изпитателен институтъ въ София“ се прибавятъ следнитъ поправки: Следъ „7 помощници началници на отдѣли“ се прибавя въ скоби: „Началници на секции“; вмѣсто „единъ ръководител на полскитъ работи“, става: „единъ ръководител на опитното поле; следъ това се поставя: „1 ръководител на полскитъ работи, категория III, IV“; 42 годишна допълнителна заплата за дължността 900 л. кредитъ за 1924/1925 г. 11.460 л. Поставя се въ забележка: „Ако лицето е съ полувисше образование получава заплата по III категория“. Следъ „4 прислужници“ се прибавя: „отъ които 2 въ лабораториятъ“. Следъ думитъ „за повишение презъ годината въ по-горенъ класъ или категория“, се прибавятъ думитъ: „и за доплащане разликата въ заплатитъ, съгласно закона за опитнитъ и контролни институти“. Сумата по това перо се увеличава отъ 6 хиляди на 40 хиляди лева. Кредитътъ за заплати се увеличава отъ 392.100 л. на 437.560 л., за добавъчно възнаграждение и 50% — отъ 346.260 на — 356.260; или всичко кредитътъ по § 57 се увеличава отъ 738.360 на 793.820 л.

Къмъ § 63, „районни изпитателни станции; земледѣлски въ Садово и Образцовъ чифликъ, Лозарска въ Плъвенъ и Бубарска въ Враца и другаде“, следъ думитъ: „за повишение презъ годината въ по-горенъ класъ или категория“, се поставятъ думитъ: „и за доплащане разликата въ заплатитъ, съгласно закона за опитнитъ и контролни институти“. Кредитътъ по това перо се увеличава отъ 4.000 на 50.000 л. Кредитътъ по перото „Специалисти по опитното дѣло — чужди поданници съ договоръ“ се намалява отъ 600.000 л. на 550.000 л. Кредитътъ за заплати се намалява отъ 1.167.520 л. на 1.163.520 л. Кредитътъ за добавъчно възнаграждение и 50% се увеличава отъ 550.680 на 554.680 л.

Къмъ § 69, „опитни полета, лозя, градини и пр.“, следъ думитъ: „за повишение презъ годината въ по-горенъ класъ или категория“, се прибавятъ думитъ: „и за доплащане разликата въ заплатитъ, съгласно закона за опитнитъ и контролни институти“. Кредитътъ по това перо

се увеличава отъ 2.000 на 10.000 л. Кредитътъ за заплати се увеличава отъ 234.680 на 242.680. Кредитътъ за добавъчно възнаграждение и 50% се намалява отъ 229.740 на 221.740 л.

Къмъ § 81, „Г. Скотовъдство“, ставатъ следнитѣ промѣни. Въмѣсто „3 управители на фермитѣ въ Кабиюкъ, Божурище и Плъвненъ“, става: „2 управители на фермитѣ въ Кабиюкъ и Плъвненъ, като кредитътъ се намалява отъ 49.140 л. на 33.840 л.; въмѣсто 3 ръководители на полскитѣ работи ставатъ 4, като кредитътъ се увеличава отъ 41.220 л. на 52.680 л.; въмѣсто 8 помощници-ръководители на полскитѣ работи ставатъ 7, като кредитътъ се намалява отъ 94.080 на 82.620 л.; въмѣсто 4 ветеринарни лѣкари ставатъ 3, като кредитътъ се намалява отъ 72.960 на 57.360; въмѣсто: 3 книговодители отчетници (въмѣсто икономъ-касиери) за Кабиюкъ, Плъвненъ и Божурище, става: 2 книговодители отчетници (въмѣсто икономъ-касиери) за Кабиюкъ и Плъвненъ, и кредитътъ се намалява отъ 34.080 л. на 25.200 л.; въмѣсто 3 главни учители за децата, ставатъ 2, като кредитътъ се намалява отъ 35.400 на 24.480 л.; въмѣсто 4 обездачи (запасни кавалерийски подофицери) ставатъ 3, като кредитътъ се намалява отъ 36.480 на 28.920; въмѣсто 18 старши работници за старши въ соватитѣ и конюшнитѣ (запасни подофицери) ставатъ 16, като кредитътъ се намалява отъ 157.200 на 142.080 л. Всичко кредитътъ за заплати се намалява отъ 3.254.760 л. на 3.181.380 л.; кредитътъ за добавъчно възнаграждение и 50% се намалява отъ 2.744.000 на 2.684.000 л. Или всичко кредитътъ по § 81 се намалява отъ 5.998.760 л. на 5.865.380 л.

Къмъ § 95, „д“. Лозови и овошни разсадници въ Ломъ, Браца, Орѣхово“ и т. н. на края следъ „Руец“ се прибавя: „и Пашмаклийско“. Въмѣсто 33 управители ставатъ 34, като кредитътъ отъ 411.240 л. се увеличава на 421.800 л. Кредитътъ за заплати се увеличава отъ 1.322.240 л. на 1.332.800 л. Кредитътъ за добавъчно възнаграждение и 50% се увеличава отъ 1.117.620 л. на 1.126.620 л. Или всичко кредитътъ по § 95 се намалява отъ 2.459.860 на 2.479.420 л.

Къмъ § 125, „Ветеринарна служба“ се правятъ следнитѣ промѣни. Допълнителната заплата на 16 окръжни ветеринарни лѣкари се намалява отъ 12.000 л. на 9.000 л., или всичко кредитътъ по това перо се намалява отъ 192.000 л. на 144.000 л.; въмѣсто 70 околийски ветеринарни лѣкари ставатъ 62, като допълнителната имъ заплата се намалява отъ 9.600 на 7.200 л. и кредитътъ по това перо се намалява отъ 672.000 л. на 446.400 л.; въмѣсто 12 участъкови ветеринарни лѣкари ставатъ 24, и кредитътъ по това перо се увеличава отъ 72.000 на 144.000 л.; допълнителната заплата на 4 жельзонпжни ветеринарни лѣкари се намалява отъ 9.600 на 4.800 л., и кредитътъ по това перо се намалява отъ 38.400 на 19.200 л. Допълнителната заплата на 4 жельзонпжни ветеринарни фелдшери се намалява отъ 4.200 на 3.600 л. и кредитътъ по това перо се намалява отъ 16.800 л. на 14.400 л. Кредитътъ за заплати се намалява отъ 7.985.160 л. на 7.761.960 л. Всичко кредитътъ по § 125 се намалява отъ 13.498.740 на 13.275.540 л.

Къмъ § 144, „Надзоръ и експлоатация на горитѣ“, увеличава се кредитътъ за пѣтни и дневни безотчетно на 56 административни лесничей отъ 268.800 л. на 403.200 л., като годишната допълнителна заплата става отъ 4.800 л. на 7.200 л.; Увеличава се и кредитътъ за пѣтни и дневни безотчетно на 25 помощни административни лесничей отъ 74.000 на 105.000 л., като годишната допълнителна заплата отъ 3.000 л. става 4.200 л.; кредитътъ за заплати се увеличава отъ 12.571.440 л. на 12.735.840 л. А всичко по § 144 сумата отъ 24.344.260 л. става 24.508.660 л.

С. Чапуровъ (д. ст): Да се отбележи въ дневницитѣ, че когато се разисква бюджетопроектътъ на Министерството на земледѣлието отсъствуватъ всички земледѣлци.

Нѣкой отъ сговориститѣ: Лѣжеземледѣлци!

К. Николовъ (д. ст): Може да сѣ на събрание.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. ст): § 145, „Служба по измѣрване и уредба на горитѣ“. Въмѣсто „6 началници на секции“, става „6 началници на секции — лесовъди“; следъ това се прибавя: „3 началници на секции — землемѣри“ съ забележка: „Началницитѣ на секции — землемѣри се причисляватъ къмъ категория IV — 129“. Предвижда имъ се 1.200 л. годишна допълнителна заплата за длъжността, и кредитъ по бюджета за 1924/1925 финансовата година 38.260 л. Въмѣсто 4 таксатори се предвиждатъ 6, като годишната имъ допълнителна заплата се намалява

отъ 1.800 л. на 1.500 л., а кредитътъ за финансовата 1924/1925 г. отъ 66.360 л. става 99.540 л. Въмѣсто 24 землемѣри предвиждатъ се 40, и кредитътъ се увеличава отъ 277.320 л. на 462.200 л. Въмѣсто 3 чертежници, предвиждатъ се 6 и кредитътъ се увеличава отъ 29.040 л. на 58.080 л. Въмѣсто единъ прислужникъ предвиждатъ се 9 прислужници и кредитътъ се увеличава отъ 7.680 л. на 69.120 л. Кредитътъ за повишение презъ годината въ по-горенъ класъ или категория отъ 6.000 л. се увеличава на 10.000 л. Кредитътъ за заплата отъ 492.120 л. става 842.920 л., кредитътъ за добавъчно възнаграждение и 50% отъ 427.560 л. се увеличава на 721.000 л. А всичко по § 145 сумата отъ 919.680 л. става 1.563.920 л.

§ 146, „Служба по укрепяване пороицата и залесяването“. Въмѣсто 5 началници на секции, предвиждатъ се 10 и кредитътъ отъ 89.040 л. се увеличава на 163.240 л. Въмѣсто 5 лесничей, предвиждатъ се 10, като се намалява годишната допълнителна заплата отъ 1.800 л. на 1.500 л., а кредитътъ се увеличава отъ 84.480 л. на 154.880 л. Пѣтни и дневни безотчетно на 10 началници-секции и 10 лесничей се увеличава отъ 60.000 л. на 110.000 л., като годишната допълнителна заплата се увеличава отъ 6.000 л. на 7.200 л. Въмѣсто 5 помощници-лесничей предвиждатъ се 10 и кредитътъ отъ 59.880 л. се увеличава на 110.000 л. Въмѣсто 5 планоснемачи-чертежници предвиждатъ се 10 и кредитътъ отъ 47.640 л. се увеличава на 87.340 л. Пѣтни и дневни безотчетно на 10 помощници-лесничей и 10 планоснемачи-чертежници се увеличава отъ 30.000 л. на 55.000 л., като годишната допълнителна заплата за длъжността се увеличава отъ 3.000 л. на 4.200 л. Въмѣсто 5 писари, предвиждатъ се 10 и кредитътъ отъ 46.320 л. се увеличава на 84.920 л. Въмѣсто 15 надзиратели на разсадници, предвиждатъ се 30 и кредитътъ отъ 144.360 л. се увеличава на 264.660 л. Въмѣсто 15 надзиратели по укрѣпителнитѣ работи се предвиждатъ 30 и кредитътъ отъ 141.240 л. се увеличава на 258.940 л. Въмѣсто 30 пазачи на разсадницитѣ и културитѣ, предвиждатъ се 60 и кредитътъ отъ 226.200 л. се увеличава на 414.700 л. Въмѣсто 5 прислужници-каруцари, предвиждатъ се 10 и кредитътъ отъ 36.960 л. се увеличава на 66.760 л. Всички служби въмѣсто 90 ставатъ 180. Кредитътъ за заплата въмѣсто 981.120 л. става 1.785.440 л. За добавъчно възнаграждение и 50% кредитътъ отъ 758.460 л. става 1.390.510 л. А всичко по § 146 сумата отъ 1.739.580 л. се увеличава на 3.175.950 л.

§ 166, „Държавни имоти и рибарство“. Има само едно малко измѣнение: намалява се годишната допълнителна заплата на инспекторитѣ по рибарството въ София, Свищовъ и Бургасъ отъ 2.400 л. на 1.800 л.

Това сѣ промѣнитѣ въ обяснителната таблица.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. г. народни представители! Съобщавамъ, че е постѣпило едно законодателно предложение отъ народнитѣ представители С. Чапуровъ, А. Сталийски и Д. Мишайковъ, надлежно под писано — тълкувателенъ законъ къмъ закона за отлагане изборитѣ за членове на селско-общинскитѣ съвети и даване право на окръжнитѣ и общинскитѣ тричленни комисии, градски и селски, да гласуватъ бюджетитѣ на окръжната, общинитѣ и училищата презъ финансовата 1923/1924 г., а бюджетитѣ на новонабранитѣ общински съвети на 18 май 1924 г. да влѣзатъ въ сила отъ 1 априлъ 1924 г.

Това предложение ще се напечата и ще ви се раздаде. Пристаиваме къмъ опредѣляне на дневния редъ за утре.

Предлагамъ следния дневенъ редъ:

1. Одобрение предложението за приемане на държавна служба минния инженеръ Евгений Павловичъ Непокочички, руски подданикъ.
2. Второ четене бюджетопроекта за разходитѣ на държавата за финансовата 1924/1925 г. по:
 - а) Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти (продължение разискванията);
 - б) Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве;
 - в) Министерството на правосъдието.
3. Първо четене законопроекта за измѣнение на чл. 7 отъ закона за уреждане недвижимата собственост въ новитѣ земи.
4. Второ четене законопроекта за направа на закононични къщи и за насърчение жилищния строежъ (продължение разискванията).

К. Пастуховъ (с. д): Предлагамъ да се сложи и законодателното предложение за Столичната община.

Министър Я. Стоенчевъ: Г. г. народни представители! Утре се внася отъ правителството законопроектъ за Софийската община. Азъ моля когато се внесе, тогава да се реши, да бъдатъ сложени за разискване и двата законопроекта.

Нѣкой отъ сговориститѣ: Понеже съвпадатъ.

Министър Я. Стоенчевъ: Утре ще бъде внесенъ законопроектътъ.

Г. Пенчевъ (с. д): Добре, но да се спази.

Министър Я. Стоенчевъ: Ще се спази.

М. Донсузовъ (с. д): Г. председателю! Възможно е нѣкой отъ г. г. министритѣ да не присъствуватъ утре и да не може да се разгледатъ нѣкои бюджети; затова предлагамъ да се тури на дневенъ редъ и докладъ на пропетарната комисия — има много заявления.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. г. народни представители! Понеже въ сѣбота нѣма да има заседание, това предложение на г. Донсузовъ е умѣстно. Като последна точка отъ дневния редъ ще се постави и докладъ на пропетарната комисия.

Който сж съгласни съ тѣй предложениа дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Затварямъ заседанието.

(Затворено въ 20 ч. и 25 м.)

Подпредседателъ: **Д-ръ Б. ВАЗОВЪ**

Секретарь: **А. СТАЛИЙСКИ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**

СЪ Д Ъ Р Ж А Н И Е

	Стр.		Стр.
Отпуски, разрешени на народнитѣ представители: Александъръ Милковски, Владимиръ Начевъ, Петко Разсукановъ, Иванъ Симеоновъ, Йорданъ Ангеловъ, Проданъ Поповъ, Александъръ Пиронковъ, Недѣлчо Топаловъ, Йосифъ Марулевъ, Парашкевъ Димитровъ и Христо Поповъ	1933	3) тълкувателенъ законъ къмъ закона за отлагане изборитѣ за членове на селско-общинскитѣ съвети и даване право на окръжнитѣ и общинскитѣ тричленни комисии — градски и селски — да гласуватъ бюджетитѣ на окръжията, общинитѣ и училищата презъ финансовата 1923/1924 финансова година, а бюджетитѣ на новоизбранитѣ общински съвети на 18 май 1924 г. да влизатъ въ сила отъ 1 априлъ 1924 г. (Предложение на народнитѣ представители С. Чакъровъ, А. Сталийски и Д. Мишайковъ) (Съобщение)	1968
Питане отъ народнитѣ представители Тодоръ Страшимировъ, д-ръ Никола Сакаровъ и Андреа Кратунковъ до министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве относително спирането на вестницитѣ „Лъчъ“ и „Звезда“ (Съобщение)	1933	Бюджетопроекти: за разходитѣ презъ 1924/1925 финансова година по:	
Законопроекти: 1) за одобряване решенията на Международната организация на труда, взети отъ четвъртата сесия на общата ѝ конференция презъ 1922 г. въ гр. Женева (Съобщение)	1933	1) Министерството на финанситѣ (Докладване и приемане)	1933
2) за направа икономични къщи и за насърчение жилищния строежъ (Второ четене — докладване и разискване)	1938	2) Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти (Докладване и разискване)	1950
		Дневенъ редъ за следующето заседание	1969